

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

7-8

LETO 2015

LETNIK LXXIV

ISSN 0350-4573

Kaj ogroža alpske vodotoke

Predstavitve stališča Evropskega ribiškega združenja na tiskovni konferenci

Vodstvo Zavoda za ribištvo Slovenije in Upravni odbor Ribiške zveze Slovenije sta 12. junija pripravila tiskovno konferenco, na kateri sta predstavila dokument z naslovom *Kaj ogroža alpske vodotoke*. Predstavitve je bila v dvorani Zavoda za ribištvo Slovenije v Spodnjih Gameljnah pri Ljubljani.

Dokument sta za Evropsko ribiško združenje – European Anglers Alliance (EAA) – pripravila sklicatelja konference. Osnutek je priprava za stališče (*Position Paper*) tega združenja o vprašanju alpskih rek in poleg Slovenije zadeva tudi Italijo, Francijo, Švico, Nemčijo in Avstrijo.

Tiskovno konferenco sta vodila Dejan Pehar, direktor ZZRS, in dr. Miroslav Žaberl, predsednik RZS. Podrobnosti postopka o sprejemu stališča je predstavil član IO EAA Borut Jerše, tiskovno konferenco pa je moderiral sekretar RZS Igor Miličič.

Združenje EAA zagovarja stališča nacionalnih ribiških zvez na evropski ravni in tudi širše. Vanjo je včlanjenih osemnajst nacionalnih ribiških zvez – med njimi tudi RZS – iz sedemnajstih držav, ki skupaj predstavljajo okoli tri milijone ribičev, sladkovodnih in tudi morskih. EAA posebno pozornost namenja naravovarstveni in vodnookoljski problematiki. O problematiki alpskih voda je EAA pred leti sprejela dve stališči: *Problematika malih HE v alpskem prostoru* in *Problematika potočne postrvi v alpskem prostoru*. Dokument *Kaj ogroža alpske vodotoke* je tretje uradno stališče, vezano na Alpe, sprejeto pa je bilo aprila letos na seji združenja v Franciji (Nantes). Stališče sta podprli tudi Delovna skupnost alpskih ribiških zvez (Arbeitsgemeinschaft der Fischereiverbände der Alpenländer – ArgeFA) in Svetovna fundacija za prostoživeče živali (World Wildlife Fund – WWF).

Kaj ogroža alpske vodotoke je avtorski dokument Barbare Bric in Maše Čarf, zaposlenih v ZZRS. A to ni prvo stališče,

Podrobnosti postopka o sprejemu stališča na kongresu EAA je predstavil član IO EAA Borut Jerše.

Projekt *Kaj ogroža alpske vodotoke* je avtorski dokument Barbare Bric (levo) in Maše Čarf z ZZRS.

ki je bilo kot osnutek pripravljeno v Sloveniji. Tudi stališče o MHE v Alpah je v izhodišču slovensko; pripravil ga je dr. Miha Janc, takratni predsednik Komisije RZS za naravovarstvo in ekologijo.

Po predstavitvi stališča je direktor Dejan Pehar predstavil delo in cilje razvoja ZZRS s poudarkom na načrtovanem ribiškem učnem parku Ribapark, predsednik RZS dr. Miroslav Žaberl pa aktivnosti, ki jih bodo zveza ter nekatere območne zveze ribiških družin in posamezne RD pripravile v okviru združenj pod skupnim imenom Dan slovenskih ribičev.

Besedilo in fotografiji:
Marko Koračič

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja
Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 2974.
Izjava vsak prvi teden v mesecu, razen številki
1-2 in 7-8, ki so združene.

Uredništvo in uprava:
Tržaška cesta 134,
1000 Ljubljana.

Telefon:
uredništvo:
(01) 256 12 97
tajništvo:
(01) 256 12 94
041 738 849
telefaks:
(01) 256 12 95
www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE
RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:
Ribiška zveza Slovenije
info.rzs@ribiska-zveza.si
sekretar RZS
sekretar.rzs@ribiska-zveza.si
tajništvo RZS
tajnistvo.rzs@ribiska-zveza.si
računovodstvo RZS
racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si
uredništvo glasila Ribič
glasiloricibic.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:
odgovorni urednik:
Igor Holy

UREDNIŠKI ODBOR:
predsednik:
Jože Kuzma

Člani:
Miran Habe, Borut Jerše,
Robert Skrbinek, Jože Vrhunc

ČASOPISNI SVET:
predsednik:
dr. Tomo Korošec

Člana:
dr. Jože Ocvirk, dr. Božidar Voljč

Lektoriranje:
Marjetka Šivic

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se
od glasila obračunava davek na dodano vrednost

Naklada: 11.100 izvodov

Priprava za tisk in tisk:
Tiskarna SCHWARZ PRINT, d. o. o.

Vsebina

DOGODKI

Kaj ogroža alpske vodotoke
Marko Koračin 202

AKTUALNO

Posvet o posegih v vodotoke
Marko Koračin 204

OHRANIMO NARAVO

**Povezovanje vodnega habitata ribjih populacij
Ljubljane**
Anja Vihar, Katarina Zabret, Mitja Brilly 205

**Vplivi gradbenih posegov na ribe in druge vodne
organizme**
Milan Štraus 207

RIBIŠTVO

Kuga rakov (2. del)
Vlasta Jenčič, Darja Kušar, Al Vrezec,
Matjaž Ocepek 210

IZ NAŠE PRETEKLOSTI

**Ribje odgajališče na Studencu – prva ribogojnica
na Kranjskem**
Dr. Romana Erhatic Širnik 212

DELO RIBIŠKE ORGANIZACIJE

Muharski tabor mladih ribičev Osilnica 2015
Drago Ornik 213

JUBILEJI

60 uspešnih let RD Vrhnika
Vladimir Mikec 213

REPORTAŽE

Jezero orjaških krapov
Krištof Cuderman 216

ALI JIH POZNAMO

Kanomiljica, nedotaknjen muharski raj
Jure Ušeničnik 219

ČUDOVITI RIBIŠKI DNEVI

Zaprašene slane zgodbe
Lenart Levičar Bahtjari 222

SVETOVNA PRVENSTVA

**62. Svetovno prvenstvo za nacije bosta gostila
Radeče in Sevnica**
Mojca Pikelj 226

IZ RIBIŠKIH DRUŽIN

Obisk osnovnošolcev pri blejskih ribogojcih
Brane Mulič 226

Pomembna pridobitev ribnika Brdinje

Ivan Merc 227

Druga šola ribolova za mlade ribiče

Konrad Hohler 228

SREČANJA

Tradicija Podkovanega krapa se nadaljuje
Jure Ušeničnik 226

EN DAN Z RIBIČI

V Žireh sta doma sloga in prijateljstvo
Jure Ušeničnik 229

NASVETI

Naveza za ribolov na zamuljenem ali poraslem dnu
Radek Filip 232

RIBIŠKA PRIPOVED

Večer na Krki
Vladimir Mikec 235

V SPOMIN

Jaroslav Zelinka 237

Ludvik Leljak 237

Nikola Matešič 237

Fehim Pivač 237

Andrej Bavdaž 237

Izberite si najuspešnejši dan za ribolov 237

RIBIČI KUHAJO

**Čista ribja juha z žličniki in v foliji pečena nadevana
postrv**

Borut Jerše 238

KAPITALNI ULOVI

Vabilo RD Celje 239

OBVESTILA

Vabilo RD Celje 239

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Prosimo vse dopisnike, ki svoje prispevke pišete na osebnih računalnikih, da jih, če je le mogoče, pošiljate po e-pošti glasiloricibic.rzs@ribiska-zveza.si, originalni izpis prispevka pa z običajno pošto na naslov uredništva. Na isti naslov lahko pošljete tudi disketo s prispevkom in priloženim izpisom.

Prispevke za glasilo Ribič je treba poslati uredništvu trideset (30) dni pred izidom, nujna obvestila pa dvajset (20) dni pred izidom.

Poslanih prispevkov ne vračamo, razen na avtorjevo željo. Izvirnike hranimo 15 dni od objave v glasilu. Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Nenaročene prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo. Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča, skladno s programsko zasnovano.

Uredništvo

Posvet o posegih v vodotoke

Upravni odbor RZS je 10. junija letos že tretjič organiziral posvet o posegih v vodotoke. Posvet je bil v veliki dvorani Območne obrtne zbornice Ljubljana Vič, ki je bila tokrat skoraj premajhna za vse udeležence, ki jih je bilo skupaj s predavatelji kar 67.

Posebno obetavna je bila udeležba vodarjev. Žal ni bilo nikogar iz ministrstev (razen dveh inšpektoriatov MOP), ki največkrat zahtevajo posege v vodnem prostoru. Tudi predstavnikov novinarjev ni bilo opaziti ...

Posvet pod moderatorstvom Jureta Medena ni zašel na preprosto in še vedno prisotno relacijo, ko ribiči napadajo, vodarji in vodni gradbeniki pa se zagovarjajo. Predavatelji, v zaporedju so se zvrstili: doc. dr. Dušan Žagar (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo), dr. Lidija Globevnik (Tematski center Vode/Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo/Društvo vodarjev Slovenije), Maša Čarf (ZZRS), Dušan Ciuha in Peter Valič (RZS) ter Jure Meden (RZS/RD Kranj), so strpno nizali poglede na problematiko s svojih zornih kotov in jo utemeljevali z argumentiranimi dejstvi. V uvodu je bilo poudarjeno, da ribiči ne želimo konflikta z vodarji in graditelji vodnih in obvodnih zgradb, temveč želimo doseči za ribe najustreznejšo rešitev. Vode, zlasti pa reke in potoki, so naša polja, ravnice in njive, na katerih gospodarimo ribiči. Je pa eden od predavateljev kasneje v šali dodal, da »smo ribiči tisti, ki skrbimo za krav'ce, s štal'cami pa upravljajo drugi«.

Vodotoke je treba urejati marsikje, zlasti pa v urbanih naseljih. Toda poseganja so v nekaterih primerih prepogosta, ključno vprašanje pa je, kako naj bodo izvedena. Gradbena stroka še vedno obravnava vodo zgolj kot tekočo snov, ki kliče po neprestanem nadziranju, urejanju, utesnjenju, razlivanju in odvzemanju za energetske potrebe in namakanja. Iz nekaterih predavanj je bilo zaslediti, da gre le za snov, ki ima svoje fizikalne lastnosti, od katerih je javnosti najbolj preteča njena rušilna moč. Razen predavateljev iz ribiških vrst se ni nihče navezoval, da je voda življenjsko okolje rib, obloustk, dvoživk in cele vrste žuželk. Nihče od neribičev ni pojasnjeval svojih pogledov na urejanje vodotokov s stališča naravnih habitatnih zahtev naštetih skupin živali. Zdi se, da urejevalci

Posveta so se udeležile tudi Urška Petje (VGP Kranj), dr. Lidija Globevnik (Inštitut za vode R Slovenije in predsednica Društva vodarjev Slovenije) in Neža Posnjak (koordinatorka gibanja Sava River Watch).

Maša Čarf (Zavod za ribištvo Slovenije) je med drugim predstavila tudi rezultate neustreznega izvajanja vodnih pravic.

vodotokov sploh ne spremljajo, kaj so povzročili s svojim delom oziroma posegom. Očitno je, da nimajo podatkov o osenčenosti dela vodotoka pred posegom in po njem,

nimajo primerjav o temperaturnih razponih pred posegom in kasneje. Celo profilov delov struge, ki so značilni za vodotok, kjer bo poseg, ne obravnavajo pred odločanjem o načinu posega, s katerim bi v največji mogoči meri ohranili značilnost vodotoka tudi po ureditvi. Zdi se, da je zanje edino zveličaven zgolj pretočni profil obravnavanega dela struge. Globoke izpodjede pod stabilno obvodno drevesno zarastjo so zanje zgolj grožnje o izpodjedanju brežine vodotoka.

Začetki urejanja vodotokov segajo že v 15. stoletje. Tudi Grubarjev kanal v Ljubljani, izkopen med letoma 1773 in 1782, spada v kategorijo urejanja vodotokov. Zelo zgodaj so 'urejali' Muro, ki ima še vedno za ravninske predele nenaravno izravnano strugo. Zaradi regulacij je izgubljenih veliko prodišč, ki so inkubatorji za ribje zarodnice in mladice, spremenjeni pa so tudi obsežni predeli obvodnih habitatov. Z odstranjevanjem obrežnega rastlinja se opazno zmanjšuje tudi samočistilna sposobnost vodotoka, posledično pa nastaja pregrevanje vode.

Z izravnavanjem struge se spreminja hidrologija na območju posegov,

kar odločilno vpliva na spremembo živalskih vrst in tudi na številčnost zastopanih osebkov iste vrste na obravnavanem delu vodotoka. Načrtovalci o tej razsežnosti očitno niti ne razmišljajo. Pa kako bi? Saj imajo v vsem obdobju študija na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo – Oddelek za okoljsko gradbeništvo komaj nekaj deset ur predavanj o živalstvu in rastlinstvu v sladkovodnih habitatih in ob njih! Ampak ribe niso ptice, ki lahko odletijo drugam, če jim razmere v domačem okolju ne ustrezajo več. Vodotoki pač niso hidrotehnični objekti, pač pa naravni življenjski prostori.

Obe skupini predavateljev pa sta opozorili na neresnost države, sploh na neresnost lastnikov vodnih objektov glede spoštovanja ekološko sprejemljivega pretoka (Q_{es}). Lastniki MHE so že kar sinonim za kršenje določil o Q_{es} . Zavestno uničujejo življenjsko območje potočne postrvi, ki pri nas živi celo do nadmorske višine okrog 1.300 m.

Po pestri razpravi bi se lahko vprašali, ali je ostalo še kaj nepojasnjenega, nedorečenega. Seveda je! Nihče ni omenil, da Kazenski zakonik (KZ-1B) sploh ne vsebuje določila o sankciji za uničeni del okolja, v našem primeru vodne struge. Nihče ni povedal, da osenčenost voda bolj ščiti Zakon o divjadi in lovstvu kot pa Zakon o sladkovodnem ribištvu (ZSRib). Lovski zakon namreč v prvem odstavku 33. člena (*regulacije vodotokov in osuševanja*) prepoveduje sekanje obrežnega drevja in grmovja na obeh bregovih, kar za vodni živelj pomeni, da ostaja vsaj nekaj obveznega osenčenja za vodo, ki teče po določeni strugi. ZSRib ne navaja nobene podobne zahteve!

Nihče od predavateljev niti razpravljavcev tudi ni omenil, kako je z (napredovanjem?) Vodne direktive, ki je začela veljati konec leta 2000 in po kateri bi do letos morali (med drugim) v prvotno stanje obnoviti večino naših vodotokov. Nihče ni omenil, da želi komisija Evropske unije začeti razpravo o Habitatni direktivi, ki velja od 2. aprila 1979, češ da preveč utesnjuje gospodarski napredek evropskih držav zlasti na hidroenergetskem področju. Sta obe temi namenjeni posvetu v letu 2016?

A kot je posvet zaključil dr. Žaberl: »Ribiči ne zagovarjamo sebe in ne ribolova. Zagovarjamo ribe.«

*Besedilo in fotografiji:
Marko Koračin*

Povezovanje vodnega habitata ribjih populacij Ljubljane

Projekt LIFE Obnovitev koridorja Ljubljane in izboljšanje rečnega vodnega režima – Ljubljana povezuje se je začel leta 2012, končal pa se bo konec letošnjega leta. Izvajamo ga na Katedri za splošno hidrotehniko Fakultete za gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani v sodelovanju s partnerjema, podjetjema Geateh, d. o. o., in Purgator, d. o. o. Za izvedbo projekta je predvidenih 1,2 milijona evrov, od tega več kot 20 % za izvajanje gradbenih posegov in 10 % za nabavo naj sodobnejše merilne opreme. Nalogo financirata finančni instrument Evropske unije LIFE in Ministrstvo za okolje in prostor v skupni višini 70 % predračunskih sredstev.

O sredotočenost projekta LIFE je na strugi reke Ljubljane, ki povezuje dve zavarovani območji Natura 2000: Ljubljansko barje in območje Sava – Medvode – Kresnice. Glavni cilj projekta je izboljšanje zelo degradiranega odseka reke Ljubljane od mesta Ljubljane do izliva v Savo. Ljubljana je življenjski prostor 26 avtohtonim vrstam rib, izmed katerih je osem vrst vključenih v habitatno direktivo: ukrajinski potočni piškur (*Eudontomyzon mariae*), sulec (*Hucho hucho*), pohra (*Barbus meridionalis*), blistavec (*Leuciscus souffia*), pezdirk (*Rhodeus sericeus amarus*), platnica (*Rutilus pigus*), nežica (*Cobitis taenia*) in glavač (*Cottus gobio*). Tri ciljne vrste območja Natura 2000 na Ljubljani, kjer poteka projekt, so: sulec, platnica in blistavec.

Namen projekta je izboljšati povezavo med Ljubljanskim barjem s pritoki, nizvodnim odsekom Ljubljane in Savo. V rečnem koridorju Ljubljane se bodo razmere izboljšale z izvedbo obnovitvenih ukrepov. Ekohidrološke razmere na rečnem koridorju Ljubljane so namreč vplivale na razvoj edinstvenih habitatnih pogojev in omogočile, da v njej najdemo številne raznolike živalske in rastlinske vrste. Eden izmed ciljev projekta je tudi spodbujanje izboljšav ekološkega statusa rek z razmeroma enostavnimi obnovitvenimi ukrepi, s čimer bi zadostili zahtevam Okvirne direktive o vodah.

V sklopu projekta želimo izboljšati prizadeto stanje reke Ljubljane in omogočiti boljše razmere za prehod rib čez ovire na reki. Populacijo cilj-

Ribji stezi, ki ju bomo obnovili v sklopu projekta na Ambroževem trgu (levo) in na Fužinskem jezu (desno).

nih vrst rib in njihovo selitev spremljamo na dva načina: z izlovi, ki jih organiziramo v sodelovanju z ribiči in biologi, ter z namestitvijo kamer v notranjosti ribjih stez na Ljubljanici za spremljanje rib, ki bodo plavale mimo njih. Hidrološke pogoje reke beležimo z mrežo sedemnajstih merilnih postaj, ki smo jih namestili vzdolž Ljubljanice od Vrhniko do Zaloga. Glavni del projekta pa so obnovitvena dela na pragu v Zalogu, na ribjih stezah na Fužinskem jezui in na Ambroževem trgu ter izboljšava sistema za natančno regulacijo zapornic na Ambroževem trgu.

za selitev različnih vrst rib vzdolž toka Ljubljanice. Zaradi porušitve dela ribje steze bodo potrebni drugačni ukrepi, kot smo jih predvideli na začetku projekta; izvedli jih bomo v dveh fazah. Najprej bomo stezo očistili in sanirali porušeni del, funkcionalnost ribje steze pa bomo zagotovili v drugi fazi z ureditvijo izhoda, kjer bomo namestili zaščitni element za preprečevanje nanašanja plavja in zamašitve izhoda iz ribje steze.

Na Ambroževem trgu je za obrežnim opornikom jezui na desnem bregu struge ribja steza, ki je namenjena prehodu rib prek jezui v času, ko so zapornice zaprte. Na vtoku v stezo, ki je izhod

eno izmed ihtioloških raziskav v sodelovanju z ribiči RD Vevče, v sklopu katere smo ribe izlavljali na sedmih lokacijah na 2 km dolgem odseku reke Ljubljanice od Plečnikove zapornice do jezui v Vevčah.

Cilj izlovov je bil uloviti in označiti ciljne vrste projekta *LIFE – Ljubljana povezuje*, to so sulce, platnica in blistavec. Pri delu smo v označevanje vključili tudi podust, saj je pomembna za preživetje sulca oziroma njegovega zaroda in mladice. Celovite ihtiološke raziskave v projektu niso predvidene, zato je bila velikost populacij posameznih rib ocenjena subjektivno. Pri oceni smo se oprli na pogo-

Porušena ribja steza na Fužinah

Izlov rib z električnim agregatom

Obnova ribjih stez na Ljubljanici

Ribje steze so konstrukcije, zgrajene v sklopu objektov, ki ovirajo ali onemogočajo naravno selitev rib v rekah. Na Ljubljanici sta dva primera klasičnega stopničastega tipa ribjih stez: ena je na Ambroževem trgu pri zapornici, druga pa na Fužinah pri Fužinskem gradu, kjer je tudi manjša elektrarna. Z rekonstrukcijo ribjih stez bomo poskrbeli, da bosta boljše delovali, tako pa se bodo izboljšale življenjske razmere in možnosti za selitev ciljnih populacij projekta.

Za obrežnim opornikom jezui na Fužinah, ki je sestavni del hidroelektrarne, je na levem bregu struge ribja steza, zgrajena je bila leta 1921, in je potrebna obnove. Jeseni 2013 je visoka voda porušila del dotrajane ribje steze, kar je ribam povsem onemogočilo prehod. Pred tem ribja steza ni ustrezno delovala le v času nizkih in srednjih pretokov zaradi previsoke lege vhoda in izhoda. S prilagoditvijo vtočnih in iztočnih odprtij bomo zagotovili, da bo ta objekt ribam omogočal prehod prek jezui vse leto. Pravilno delovanje ribje steze je namreč ključnega pomena

za ribe na zgornji strani zapornic, so rešetke, namenjene preprečevanju vtoka plavja v stezo. Rešetke – podobno kot v primeru ribje steze na Fužinah – sicer res preprečujejo vtok plavja, vendar se le-to zaustavlja in kopiči pred rešetko ter tako zapira izhod iz steze. V notranjosti ribje steze pa zaradi dotrajanosti manjka nekaj elementov. V sklopu rekonstrukcije ribje steze bomo uredili vtočni del, očistili notranjost in nadomestili manjkajoče dele. Tudi v tem primeru bomo na vtočni rešetki namestili zaščitni element, ki bo preprečeval zamašitev odprtine s plavjem. V notranjosti ribje steze bomo z namestitvijo novih zajemnih sten poskrbeli, da bodo nove nastale stopnice med bazeni nižje, kar bo omogočilo uporabo ribje steze tudi za slabše plavalce.

Ihtiološke raziskave Ljubljane

Ena izmed pomembnejših akcij projekta *LIFE – Ljubljana povezuje* je ocena uspešnosti izvedenih obnovitvenih ukrepov. Namenjena je predvsem spremljanju selitve rib in s tem potrditvi delovanja obnovljenih ribjih stez. Tako smo v oktobru 2014 opravili

stost pojavljanja posamezne vrste rib, kar smo označevali z oznakami posamič, redko, pogosto, zelo pogosto in množično. Ujete ciljne vrste smo prešteli in označili. Omeniti moramo, da v času trajanja izlovov nismo ujeli nobenega blistavca, ene od ciljnih vrst obravnavanega območja Natura 2000 na Ljubljanici. Predel raziskav očitno ni ustrezen habitat za to ribjo vrsto, saj je Ljubljana globoka in sorazmerno počasi tekoča reka, blistavec pa je riba manjših in hitro tekočih vodotokov.

V samo enem dnevu raziskav smo v enkratnem izlovu popisali petnajst različnih vrst rib in ocenili njihovo pogostost pojavljanja. Na podlagi subjektivne ocene o stanju populacij ocenjujemo, da so populacije vseh popisanih vrst v dobrem stanju. Na 2 km dolgem odseku smo ujeli šest sulcev, kar je veliko za enkratni izlov na sorazmerno kratkem pregledanem odseku vodotoka. Velikosti ujetih sulcev dokazujejo, da se na obravnavanem območju razmnožuje. Pri izlovu smo pričakovali več platnic. Domnevamo, da je bil izlov manj uspešen, ker smo jih lovili šele proti

koncu oktobra, ko se po vodotokih že razporejajo za prezimovanje. Kot kaže, nismo naleteli na jato, ampak le na posamezne primerke. Populacijo podusti smo ocenili kot kakovostno, saj smo ujeli kar nekaj primerkov vseh velikosti. Na obravnavanem odseku smo opazili tudi zelo pogosto pojavljanje lipana vseh velikosti, kar dokazuje, da se v Ljubljani uspešno razmnožuje.

V času raziskave smo označili 6 sulcev, 14 platnic in 27 podusti. Ribe smo označili z vbrizganjem rdečega in rumenega barvila v podkožje za očesom, v nekaterih primerih pa v hrbtno plavut, kar je bilo povezano z

Označevanje ribe v hrbtno plavut z rdečim barvilom

lokacijo izlova. Izlove rib na obravnavanem odseku bomo po končani obnovi ribjih stez ponovili in preverili, ali so označene ribe uspele prečkati ribje prehode na Plečnikovi zapornici in na Fužinskem jezcu, bodisi gorvodno ali dolvodno. Pri preverjanju označenih rib bodo sodelovali tudi ribiči, ki bodo v primeru ulova take ribe sporočili njeno lokacijo. Tako bomo preverili delovaje obnovljenih ribjih stez.

Anja Vihar,
Katarina Zabret,
Mitja Brilly

VIRI

Grant Agreement LIFE 10/NAT/SI/142 Restoration of the Ljubljana River corridor and improvement of the river's flow regime, Krovni sporazum Progress report

Poročilo o izlovu, Povž, M. 2014.

Glasilo projekta Ljubljana povezuje, 2013.

Glasilo projekta Ljubljana povezuje, 2014.

Vplivi gradbenih posegov na ribe in druge vodne organizme

Intenzivnost gradbenih posegov na naših vodah ne pojenja. Protipoplavni ukrepi, investicijsko in redno vzdrževanje vodne infrastrukture, gradnja hidroelektrarn ... izkazujejo naš odnos do vodnih biotopov. Najprej kot ribič in nato kot vodar že 45 let neposredno spremljam te posege. Začnejo se z nenačrtno vožnjo delovnih strojev po vodnem koritu in končajo z lomljencem v betonu. Posledica so regulirani vodotoki. Manj znani pa so negativni vplivi v času neposrednega izvajanja del. V strokovni literaturi so celovito opisani in dovolil sem si jih, vključno z mojimi spoznanji, prenesti tudi na strani Ribiča. Prenesti z upanjem, da jih bo prebral tudi kdo izmed projektantov in izvajalcev del v cilju zmanjšanja obsega škode pri nadaljnjih posegih v vodna telesa.

Pri izvajanju gradbenih posegov (izkoriščanje prodišč, kanaliziranje vodnih korit, gradnja hidroenergetskih objektov, vzdrževanje vodne infrastrukture ...) v hidroloških razmerah velikih tekočih vodnih teles, kjer ni mogoče izvesti uspešnega intervencijskega odlova rib, rakov, žab, školjk, piškurjev in drugih vodnih organizmov ter učinkovito zaščititi območja gradbišča pred njihovim ponovnim vdorom, so pri spremljanju časovno ter prostorsko intenzivnih posegov zabeleženi negativni vplivi.

- Čezmeren hrup delovnih strojev (kopači, rineži, pikerji, kamioni ...) in prenos treslajev skozi medij (voda, dno, naplavin, objekti vodne infrastrukture ...) ima časovno omejen negativen učinek. 50 do 75 % populacije vodnih organizmov se (v korelaciji s površino in količinskim ter časovnim pretokom in temperaturo vode vodnega telesa) umakne iz območja neposrednega vpliva. Njihova vrnitev pa je odvisna od časa in intenzivnosti del. Preostalih 25 do 50 %, predvsem zaroda in mladice rib ter vse vrste rakov, školjk, piškurjev in talnih nevretenčarjev, pa se z lokacije neposredne gradnje seli počasneje. Njihov beg je vezan na dosegljiva skrivališča (naplavine, bivalne luknje, talne jame, podvodni koreninski sistemi drevja, špranje v skalnem dnu ali obrežnih zavarova-

njih iz lomljenca ...), še predvsem, če gre za sočasen površinski in globinski obsežen strojni poseg.

- Na lokaciji gradbišča in v nadaljevanju s tokom vode nastaja veliko učinkovanje plavajočih anorganskih ter organskih delcev. Plavajoči delci naravnega izvora so stalno prisotni, in to različnih frakcij, oblik ter količin. Njihov nastanek je v naravnih razmerah vezan predvsem na hidrometeorološke dogodke – padavine s spiranjem kamnin in zemljin, ki so v koncentracijah in času omejene.

- V primeru površinsko ter časovno intenzivnih gradbenih del znotraj vodnih teles se spirajo ogromne količine daljše časovno obdobje, ki sicer nihajo po dolžini vodotoka (padajoča transportna sposobnost), je pa njihova vplivnost na vodne organizme pogosto velika. Še predvsem v razmerah nizkih – sušnih ▶

Dovažanje in vgrajevanje gramoza v gradbiščno cesto na lokaciji drstišča

Črpanje mulja in cementnega mleka iz gradbene jame neposredno v vodotok

Transport gradbenih materialov po vodi

Predimenzioniranje struge, posledica česar je presušitev gojitvenega potoka.

Jame s poginjenim zarodom in mladimi rib kot posledica izkoriščanja prodišča

pretokov. Ribe, raki, školjke, piškurji ... občasno živijo v zmerno zamuljeni vodi. Posledice se odražajo v neznatnih izgubah. Ribe po površinah škrig intenzivneje izločajo sluz, ki sproti odstranjuje inertne suspendirane delce. Z večjo količino plavajočih delcev se vodni organizmi nagonso umaknejo v zatone in biološko sprejemljive vodne vire (pritoke), kjer ostanejo do normaliziranja stanja. Če pa količina plavajočih frakcij (koncentracija suspendiranih delcev) presega naravno distribucijo skozi daljše časovno obdobje (čas izpostavljenosti suspendiranim delcem), postane čiščenje škrig s sluzjo onemogočeno. Na škrigah se poveča plast mulja in s tem kritično zmanjša sposobnost izmenjave plinov s posledico oteženega dihanja ter zadušitve rib. Ihtiolška stroka je s poskusi ugotovila, da so 50-dnevni letalni (smrtni, smrtonosni op. ur.) odmerki v naravnih razmerah do 300 mg suspendiranih delcev na liter vode.

- Ihtiolška stroka je s poskusi ugotovila, da so 50-dnevne letalne doze za ribe v naravnih razmerah do 300 mg suspendiranih delcev na liter vode.

- Ob povečani količini plavajočih delcev in izničenju transportne sile nastaja njihovo neenakomerno odlaganje ter s tem uničenje talnih nevretenčarjev. Po navadi plavajoče frakcije zasujejo, ob povečanih pretokih pa jih odnese

skupaj z razrahljano usedlino dna. S slednjim se v neposrednem območju vpliva suspendiranih delcev osiromaši prehranjevalna baza rib (sterilnost dna) in tako upočasni njihova rast ter zmanjša zdravstvena odpornost.

- Neposredni mehanski vpliv plavajočih delcev je odvisen predvsem od njihove oblike; okrogli so manj nevarni, ostrorobi pa poškodujejo občutljivo dihalno tkivo škrig. Tako poškodovane ribe so dovzetnejše za nekatere vrste okužb oziroma je pogostejša njihova obolevnost z mikrobakteriozami, saprolenozami in drugimi.

- Finejše frakcije plavin ribe použijejo (*fagocitirajo*) in posredujejo v vse organe telesa, največ pa v vranico, vključno s prisotnimi, okolju nevarnimi ter škodljivimi snovmi.

- Na drstiščih nastajajo spremembe naravne oblikovanosti in strukture dna, hitrosti pretokov, spremeni se prosojnost vode, stalne prisotnosti plavajočih delcev, zatrpavanje medprostorov rečnega dna – drstnih niš in tako izničenje naravnih reprodukcijskih razmer rib vse do dneva zaključka ekološke amplitude – samosanacije naravnega stanja.

- V času reprodukcijskih procesov nastajajo velike koncentracije drstečih in spremljajočih vrst rib na majhnem prostoru drstišča. Po navadi se ribe, zaradi razmnoževalnega nagona, ne umikajo. V

neposrednem območju gradbišča nastaja mehansko uničenje drstnic ter njihovih spolnih produktov oziroma že izvaljenega zaroda.

- Ob intenzivnem kaljenju v času reprodukcijskih procesov rib se na drstiščih usedajo in lepijo plavajoče frakcije na površino iker ter zapolnijo drstne niše dna. Zmanjša se pretok – vsebnosti kisika, posledica česar je uničenje spolnih produktov (*iker*) oziroma že izvaljenega zaroda.

- Z izkopi oziroma nekontroliranim ali nepravilno načrtovanim odvzemom naplavin ostane dno vodnega telesa in s tem drstišče jamasto, ob sušnih pretokih pa v depresijah poginjajo ribe, raki, školjke, piškurji ter drugi vodni organizmi.

- V normalnih razmerah potekajo procesi razkroja v vodnih telesih neprekinjeno. Na površini dna so procesi aerobni s prisotnostjo kisika. Znotraj naplavin – usedlin pa so procesi anaerobni oziroma potekajo brez prisotnosti kisika. Ob tem nastajajo najrazličnejše strupene snovi (žveplovodik), ki se s strojnimi gradbenimi deli sproščajo in povzročajo lokalne pogine vodnih organizmov.

- Z gradbenimi posegi v samem dnu vodnega telesa se spirajo inertni delci kamnin in s tem spiranje pokritih ter še nerazkrojenih organskih delcev. Le-ti se začno pospešeno razkrajati in ob tem

Voznja z delovnim strojem v varstvenem potoku v času drsti rib

Črpanje cementnega mleka iz gradbene jame neposredno v vodotok na lokaciji drstišča v času drsti podusti

Čiščenje brežin – naplavin in njihov transport po toku navzdol

Črpanje vode z lokalno presušitvijo korita in poginom rib

porabljeni velike količine raztopljenega kisika, kar se lahko odrazi na lokalno determiniranem poginu vodnega živalstva.

- Intenzivno kaljenje vode neposredno vpliva na fotosintezo in s tem na zmanjšano osnovno produkcijo ribje hrane, posledica česar je njihova upočasnjena rast ter zmanjšana zdravstvena odpornost.

- V transportirani antropogeni (kar nastane kot posledica človekovih vplivov na ekosistem, op. ur.) usedlini dna so okolju nevarne in škodljive snovi (*težke kovine, PCB, fenoli, DDT, endrin ...*) z neposrednim vplivom na celotno živalsko in rastlinsko združbo vodotoka.

- Z območja gradbišča in gradbenih strojev nastaja kontroliran ter nekontroliran izliv uporabljenih, okolju nevarnih in škodljivih snovi (*naftni derivati, cementno mleko ...*) z neposrednim vplivom na celotno živalsko in rastlinsko združbo vodotoka.

- Pri transportu večjih plavnih kosov nastajajo na ribah mehanske poškodbe – udarci in vreznine.

- Pri miniranju se neposredno uničijo ribe, raki, žabe, školjke ... Nastanejo trajne poškodbe njihovega skeleta zaradi eksplozije in posredno zaradi padajočih frakcij ter njihovega zasutja.

- S povečano koncentracijo suspenziranih delcev se zmanjša samočistilna

spособnost, spremeni se trofično stanje, hidromorfologija vodotoka ... Ovirano je normalno plavanje rib, zmanjšana je sposobnost prehranjevanja z izpadom prirastka, poveča se poraba energije zaradi čiščenja škrg, dezorientacije in povečanega plenilstva, ...

- Nekontrolirana uporaba cementnega mleka, kot sestavine svežega betona v tekočem biotopu, je za vodne organizme nevarna in škodljiva snov. Delci cementa lebdi – plavajo s tokom vode kot mikrokapsule in se aktivirajo v stiku s substratom dna ali vodnimi organizmi. Ob samem raztapljanju se tvori kalcijev hidroksid ($Ca(OH)_2$) z močno alkalno reakcijo ($-12\text{ pH pri } 25\text{ }^\circ\text{C}$). Njegovo alkalno jedko delovanje pri ribah povzroča razpad škvržnih resic in s tem njihovo zadušitev.

- Zaradi povečane kalnosti vode v času intenzivnih gradbenih del ni mogoč športno-turistični ribolov, zaradi česar izpade izvirni dohodek upravljanja ribiškega okoliša.

Prav gotovo je naštetemu mogoče še kaj dodati, pa tudi odvzeti s pravilnim načrtovanjem vsakega posega v vodno telo. Sicer pa: slovenske vode so tekle, tečejo in še bodo tekle. Tekle bodo po ravnih in s kamnom obloženih kanalih, brez rib!

Milan Štraus

Literatura:

- Uredba o kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih rib (*Uradni list RS, številka 46/02*).

- Pravilnik o imisijskem monitoringu kakovosti površinske vode za življenje sladkovodnih vrst rib (*Uradni list RS, številka 71/02*).

- Ker, S.J., 1995: Silt, turbidity and suspended sediments in the aquatic environment; an annotated bibliography and literature review.

- Berry, W., Rubenstein, N., Melzian, B., Hill, B., 2003: The Biological Effects of Suspended and Banded Sediment in Aquatic system.

- Crosa, G., Castelli, E., Gaetano, G., Espa, P., 2009: Effects of suspended sediments from reservoir flushing on fish and macroinvertebrates in an alpine stream.

- Peckan – Hekim, Z., 2007: Effects of turbidity on feeding and distribution of fish.

- Birtwell, I.K., Farrell, M., and Jonsson, A., 2008: The validity of including turbidity criteria for aquatic resource protection in Land Development Guidelines.

- Zavod za ribištvo Slovenije 2012: Onesnaženje reke Drave s kalnostjo.

- IKRA ihtiološki inženiring 2015: Vplivi okolja na stanje domorodnih vrst rib reke Drave Mariborski otok – Ptuj.

Kuga rakov (2. del)

V drugem nadaljevanju prispevka o kugi rakov bomo predstavili novejša znanstvena spoznanja in novo videnje bolezni po svetu in pri nas, pri čemer bomo uporabili tudi podatke in rezultate nedavne raziskave, ki smo jo opravili na Veterinarski fakulteti skupaj s sodelavci Nacionalnega inštituta za biologijo.

Kuga rakov, imenovano tudi račja kuga, povzroča patogen *Aphanomyces astaci*, ki so ga dolgo uvrščali med glive, zdaj pa sodi med glivam podobne vodne plesni, imenovane oomicete. Te spadajo med protiste, to je evkariotske organizme, ki niso živali, rastline ali glive, in jih skupaj s kremenastimi in rjavimi algami uvrščamo v skupino Chromista, sin. Stramenopila. Razvojni krog oomicete *A. astaci* je preprost. V vodi najdemo prosto plavajoče zoospore (sekundarne spore), ki se z dvema bičkoma lahko tudi aktivno premikajo. Kutikula rakov zoospore privlači (gre za pozitivno kemotakso, to je aktivno gibanje proti določeni snovi) in omogoča njihovo kalitev: po pritrditvi iz zoospor izrastejo invazivne vegetativne hife, ki se razrastejo v gostiteljev tkivu. Iz hif nad površino rakov izrastejo sporangiji, ki v vodo sproščajo ameboidne primarne spore. Te se najprej obdajo z ovojem (encistirajo), iz katerega se po določenem času sprostijo nove zoospore, ki plavajo po vodnem toku in iščejo dovzetne gostitelje. Zoospore se največkrat pritrdijo na kutikulo rakov blizu rane. Cikel spreminjanja v cisto (zaprta mešičkasta tvorba, navadno napolnjena s tekočo ali kašasto snovjo) in sproščanja v vodo se pri zoosporah lahko ponovi večkrat, kar podaljša njihovo življenjsko dobo in sposobnost okuževanja. Čeprav *A. astaci* lahko preživi tudi zunaj gostitelja, to obdobje lahko traja le nekaj tednov. Lastnosti zoospor so odvisne od seva povzročitelja in temperature vode.

A. astaci je povzročil množične pogine potočnih rakov in na nekaterih območjih izumrtje dovzetnih domorodnih vrst, npr. jelševca (*Astacus astacus*), koščaka (*Austropotamobius torrentium*) in koščenca (*Austropotamobius pallipes*). Proti račji kugi odporni tujerodni potočni raki, namreč signalni rak (*Pacifastacus leniusculus*), rdeči močvirski rak (*Procambarus clarkii*) in trnavec (*Orconectes limosus*), so trajen vir za okužbo z račjo kugo, saj imajo lahko povzročitelja na kutikuli, zbolijo pa le izjemoma, ko je prizadet njihov obrambni mehanizem oziroma ko so pod stresom.

Včasih je bilo težko postaviti zanesljivo diagnozo okužbe rakov z *A. astaci*, saj je diagnostika temeljila na izkušnjah strokovnjakov in na laboratorijski potrditvi povzročitelja na specialnih gojiščih za rast plesni, včasih pa tudi na poskusni

okužbi dovzetnih vrst rakov s kužnim materialom, ki so ga pripravili iz tkiva rakov, pri katerih so sumili na okužbo. V zadnjem obdobju pa smo poleg metod, ki niso bile povsem zanesljive, razvili še molekularne diagnostične metode, ki temeljijo na pomnoževanju tarčnih genov povzročitelja v reakciji PCR (verižna reakcija s polimerazo). Z njimi lahko v tkivu okuženih rakov z zanesljivostjo ugotovimo povzročitelja *A. astaci*. V zadnjem obdobju je bila pri prostoživečih rakah kuga ugotovljena v številnih državah: Velika Britanija, Finska, Švedska, Estonija, Španija, Francija, Italija, Švica, Nemčija, Avstrija, Češka, Slovaška, Madžarska, Romunija in Turčija. Povzročitelja so z molekularnimi metodami potrdili pri živih bolnih in poginjenih rakah. Rezultati nedavnih raziskav na Finskem in v Turčiji so pokazali, da so tudi nekateri domorodni raki lahko okuženi, vendar kljub temu pri njih ne nastajata možično obolevanje in pogin. Do sedaj je bilo znano, da je za račjo kugo manj dovzeten le ozkoškarjavec (*Astacus leptodactylus*).

Slovenija je kot del osrednje Evrope med letoma 1880 in 1909 prav tako kot preostale države doživela množične pogine rakov in tudi kasnejši neuspešni poskusi njihove ponovne naselitve do leta 1935 so po vsej verjetnosti rezultat kuge rakov. Bolezen se je širila po porečjih Mure, Drave, Save, Krke in Kolpe. V glavnem sta obolevala jelševci in koščaki.

Da bi se prepričali, kakšno je stanje glede okužbe z *A. astaci* pri potočnih rakah v Sloveniji zdaj, smo preiskali več živali iz vrst domorodnih in tujerodnih rakov, ki živijo pri nas. Proučevali smo le zdrave prostoživeče rake, ki niso kazali kliničnih znakov račje kuge. Takšno spremljanje zdravstvenega stanja v vodnem okolju je pomembno zato, da lahko vnaprej določimo območja z večjim tveganjem za izbruh kuge ter pripravimo načrte za omejitve prenosa in širjenja bolezni.

Na prisotnost *A. astaci* smo pregledali vseh pet vrst potočnih rakov, ki živijo v Sloveniji, vzorčili pa smo jih od septembra do decembra 2009 in julija 2011. Koščaka (*A. torrentium*) smo vzorčili v porečjih Kolpe, Save in Soče, koščenca (*A. pallipes*) v porečju Dragonje, jelševca (*A. astacus*) v porečjih Kolpe, Mure in Save, signalnega raka (*P. leniusculus*) na petih mestih v porečju Mure (tako smo

zajeli vso populacijo signalnih rakov) ter rdečeškarjevca (*Cherax quadricarinatus*) v porečju Save. Potočne rake smo lovili z običajno pleteno vršo za lovljenje rakov ali pa smo jih iskali pod kamni po protokolu,

Prvi znak okužbe s povzročiteljem račje kuge, oomiceto *Aphanomyces astaci*, so lahko temne melanizirane lise na oklepu rakov; na primer na repu te samice koščaka (*Austropotamobius torrentium*). Zanesljivo pa okužbo lahko potrdimo šele z laboratorijskimi molekularnimi metodami. (Foto: Al Vrežec)

ki je omogočal oceno relativne številčnosti rakov za primerjavo med posameznimi lokacijami. Po ulovu smo rake shranili v hladilno torbo ter jih žive prenesli v laboratorij, kjer smo jih zamrznjene hranili do preiskave z molekularnimi diagnostičnimi metodami.

Pri preiskavi smo najprej skrbno pregledali kutikulo rakov in na njej iskali mesta melanizacije, ki lahko kažejo na prisotnost povzročitelja račje kuge (*A. astaci*); melanizacija ni vedno posledica okužbe z *A. astaci* in ob tej okužbi ne nastane vedno melanizacija. Po zunanjem pregledu rakov smo po navodilih OIE (mednarodna organizacija za kužne bolezni) za diagnostiko bolezni vodnih živali pripravili vzorce tkiv rakov za molekularno diagnostiko. Po izolaciji dednine (DNA) iz pridobljenega

materiala (mehka trebušna kutikula rakov, pri signalnih rakih tudi repno tkivo), ki je v primeru okužbe vseboval tudi *A. astaci*, smo za ugotavljanje prisotnosti povzročitelja uporabili specifično metodo PCR v realnem času. Vse vzorce smo preiskali tudi z običajno metodo PCR ter pozitivne primere sekvencirali (to je sodobna metoda v genetiki, s katero določimo zaporedje nukleotidov v DNA, kar med drugim omogoča določitev povzročitelja na genomskem nivoju).

Med 88 preiskovanimi raki jih je bilo devetnajst pozitivnih: petnajst koščakov iz potoka Borovniščica v porečju Save in štirje signalni raki iz porečja Mure. Stopnja okužbe je bila pri vseh rakih nizka do zmerna, pri njih pa smo melanizacijo ugotovili pri treh koščakih in dveh signalnih

rakih. Prevalenca (odstotek okuženih osebkov v populaciji v času opazovanja) račje kuge je bila 55,6 % za koščake in 11,4 % za signalne rake. Koščake smo vzorčili dvakrat, in sicer leta 2009 in 2011. Leta 2009 je bilo na *A. astaci* pozitivnih 33,3 %, leta 2011 pa 61,9 % koščakov. Gostota koščakov v pozitivni populaciji je bila kar štirikrat višja kot v preostalih populacijah, kjer raki niso bili okuženi. V reki Muri pa je bila gostota signalnih rakov, ki so bili okuženi z *A. astaci*, primerljiva z gostotami jelševcev v potokih Mure. Pri nobeni od okuženih populacij potočnih rakov nismo ugotovili množičnih poginov, ki so sicer značilni za račjo kugo.

Rezultati so bili pričakovani, saj se je v preteklosti Slovenija soočala s kugo rakov, njen povzročitelj pa je bil vnesen s tujerodnimi signalnimi raki. Rezultati se ujemajo tudi z ugotovitvami v sosednjih državah. V večini primerov so povzročitelja *A. astaci* potrjevali pri bolnih in poginjenih rakih domorodnih vrst, nedavno pa je bila na Finskem okužba potrjena tudi pri jelševcih in v Italiji pri

koščencih, ki niso kazali znakov bolezn. V naši študiji smo ugotovili, da so lahko okuženi in brez simptomov kuge tudi koščaki, kar je bil prvi primer za rake iz rodu *Austropotamobius*. Melanizacija na kutikuli koščakov, ki smo jo ugotovili pri nekaterih okuženih primerkih, kaže na njihov imunski odziv na okužbo. Doslej so koščaki veljali kot zelo dovzetni za račjo kugo, pri katerih okužba zagotovo vodi v bolezen in pogin. V naši raziskavi pa v dveletnem obdobju vzorčenja v potoku Borovniščica nismo ugotovili nobenih znakov bolezn pri rakih in še manj njihovega pogina. Rezultati te raziskave prvič kažejo na okuženost koščakov s povzročiteljem račje kuge, ne da bi le-ti obolevali.

Glede na to, da v osrednji Sloveniji, kjer teče potok Borovniščica, še nismo ugotovili tujerodnih rakov, je vprašanje, kako so se koščaki okužili. Ker povzročitelj *A. astaci* v okolju ne more dolgo preživeti zunaj rakov, je najverjetnejša razlaga, da so koščaki v Borovniščici že od nekdaj latentno (persistentno) okuženi. Razlaga, ki velja za latentno okužbo jelševca na Finskem – ki pravi, da je latentna okužba mogoča, če raki v vodotoku niso gosto poseljeni – v primeru koščakov iz Borovniščice ne velja, saj so bili tod celo gosteje poseljeni kot v neokuženih populacijah. Glede na to, da smo okužbo koščakov ugotovili na območju, kjer je bila kuga rakov v začetku prejšnjega stoletja, lahko skoraj zagotovo trdimo, da je latentna okužba z *A. astaci* pri koščakih iz Borovniščice rezultat prilagoditvenega koevolucijskega procesa v odnosu gostitelj – povzročitelj, v katerem so postali tudi domorodni raki odporni proti okužbi. Še verjetnejša pa je hipoteza, da se je v koevolucijskem procesu zmanjšala kužnost sevov povzročitelja *A. astaci*, ki so postali v tej populaciji s časom manj nevarni. Hitrost evolucije (spreminjanja oziroma prilagajanja) je namreč odvisna tudi od generacijskega časa (časa, ki je potreben za nastanek nove generacije), zato sklepamo, da so se pri dolgem medsebojnem sobivanju oomicete prilagajale hitreje kot raki. Naša predvidevanja potrjujejo raziskave, kjer so ugotovili, da so različni sevi *A. astaci* različno patogeni in jih glede na to lahko razdelimo v štiri skupine (A–D). Sevi iz skupine A, ki so v Evropi že več kot 150 let, so na splošno manj kužni kot tisti, ki so bili vneseni pred nedavnim.

Prevalenco okuženosti naših domorodnih in tujerodnih rakov bi lahko primerjali z rezultati nekaterih redkih študij, ki so bile opravljene v Evropi. Okuženih je približno 63 % populacij signalnih rakov, v posamezni populaciji pa od 5 do 86 % rakov; pri nas 11,4 %, kar pomeni nizko stopnjo okuženosti. Signalni raki v reki Muri, kamor so predvidoma prišli po naravni poti iz Avstrije, tu niso dolgo; v Muri so jih prvič ugotovili leta 2003, kar je po vsej verjetnosti tudi vzrok za trenutno nizko prevalenco račje kuge. Žal se le-ta

s časom po navadi poveča, zato moramo populacije signalnih rakov spremljati tudi v prihodnosti. Enako velja za populacije jelševcev v Murinih pritokih, kjer doslej sicer še ni bilo znanih poginov ali ugotovljene okužbe z *A. astaci*.

Zaskrbljujoča je ugotovitev visoke stopnje okuženosti z *A. astaci* pri koščakih v Borovniščici, vprašanje pa je, če gre res za edino latentno okuženo populacijo koščakov pri nas, kar bi lahko dokazali le s širšim spremljanjem račje kuge po Sloveniji. V Evropi so koščaki ena najbolj genetsko raznolikih in ogroženih vrst rakov, ne le zaradi kuge, pač pa tudi zaradi onesnaženja. Ugotovitev latentne okužbe pri njih je pokazala, da so ne le tujerodni, ampak tudi domorodni raki lahko okuženi in prenašalci okužbe z *A. astaci*, kar lahko pospeši širjenje kuge tudi v hladnejša gorska območja. Prihodnje raziskave bo treba usmeriti v fiziološki in imunski odgovor domorodnih rakov na latentno okužbo, da bi ugotovili, kolikšni sta v resnici njihova odpornost proti bolezn in možnost preživetja. Ugotovitev, da so namreč tudi domorodni raki lahko okuženi, ne da bi zboleli, še zdaleč ne zmanjšuje problema vnosa tujerodnih rakov, temveč daje problemu kuge rakov nove razsežnosti, ki jih bo treba razčistiti, da se ne bo ponovil konec 19. stoletja.

Vlasta Jenčič, Darja Kušar, Al Vrezec, Matjaž Ocepek

Literatura:

Bertok, M., Budihna, N., Povž, M. (2003). Strokovne osnove za vzpostavljane omrežja Natura 2000: Ribe (*Pisces*), Piškurji (*Cyclostomata*), Raki desetonožci (*Decapoda*). Končno poročilo. Ljubljana: Zavod za ribištvo Slovenije, 370 strani.

http://www.natura2000.gov.si/uploads/tx_library/n2k_ribe_mejnik1.pdf

Budihna, N. (1996). Potočni raki (*Astacidae*). V: Gregori J. in sod. (ur.). Narava Slovenije, stanje in perspektive: zbornik prispevkov o naravni dediščini Slovenije. Ljubljana: Društvo ekologov Slovenije, stran 228–235.

Crayfish plaque (*Aphanomyces astaci*). Aquatic Animals Health Code 2014.

http://www.oie.int/fileadmin/Home/eng/Health_standards/aahc/2010/chapitre_aphanomyces_astaci.pdf

Crayfish plaque (*Aphanomyces astaci*). Manual of Diagnostic Test for Aquatic Animals 2014.

http://www.oie.int/fileadmin/Home/eng/Health_standards/aahm/current/2.2.01_CRAYFISH_PLAGUE.pdf

Govedič, M. (2006). Potočni raki Slovenije: razširjenost, ekologija, varstvo. Življenje okoli nas. Miklavž na Dravskem polju: Center za kartografijo favne in flore.

http://www.ckff.si/publikacije/potocni_raki_slovenije.pdf

Kušar, D., Vrezec, A., Ocepek, M., Jenčič, V. (2013). *Aphanomyces astaci* in wild crayfish populations in Slovenia: first report of persistent infection in a stone crayfish *Austropotamobius torrentium* population. Diseases of Aquatic Organisms 103: stran 157–169.

Ribje odgajališče na Studencu – prva ribogojnica na Kranjskem

V Ribarskem društvu za Kranjsko (ustanovni občni zbor društva je bil 17. januarja leta 1881) so vse od začetka največ pozornosti in denarja namenjali umetni vzreji rib. Njihov cilj je bil namnožiti plemenite vrste rib (postrvi, lipane in sulce) in tako oživiti puščene kranjske vode.

Kmalu po ustanovitvi društva, spomladi leta 1881, so na Rakovniku pri Ljubljani že uredili manjše začasno vališče. Naslednje leto, 12. novembra leta 1882, jim je deželni odbor v Ljubljani zaupal v upravljanje vode na Studencu pri Ljubljani (blizu zdajšnje Psihiatrične klinike v Polju pri Ljubljani). Do jeseni istega leta so uredili manjše vališče s šestnajstimi kalifornijskimi valilniki. Vanje so vložili 75.000 postrvjih iker, kar je pomenilo, da so v celoti izkoristili zmogljivost vališča. Rezultat je bil 60.000 izvaljenih postrvjih zarodnic. Ob vališču je društvo uredilo še ribnik, namenjen nadaljnji vzreji rib. Leto kasneje so izvalili že 80.000 ribic. Zaradi vedno večjih potreb so vališče večkrat povečali, v letu 1885 je bilo v njem že enaindvajset kalifornijskih valilnikov. Potreben denar za vzdrževanje in širjenje zmogljivosti vališča in gradnjo bazenov so dobili iz društvene članarine, izkupičkov za prodani ribji zarod, letnih dotacij kranjskega deželnega zbora, manjši del sredstev pa so jim kot donacije prispevale nekatere finančne ustanove.

Na Studencu so vzrejali zarod potočnih in jezerskih postrvi ter potočnih zlatovčic (rdeče postrvi), v manjšem številu pa tudi sulce in lipane. Ribji zarod so vlagali v vode v okolici Ljubljane, večji del pa prodali svojim članom in tudi drugim ribičem. O ponudbi ribjega zaroda so ribiče obveščali v dnevnikih časopisih. Člani Ribarskega društva so dobili mlade ribice po polovični ceni, nečlani so plačevali polno. Kdor je kupil ribji zarod, je moral imeti ribiško karto, pa tudi navesti, v katero vodo namerava vložiti ribe. O pravilnem vlaganju ribjega naraščaja so ribiče poučili ob prevzemu, pa tudi s prispevki v časopisih.

Leta 1891 je bil v skladu z uveljavitvijo Ribarskega zakona za Kranjsko pri takratni Kmetijski družbi ustanovljen ribarski odbor, ki je prevzel tudi vališče (ribogojni zavod) na Studencu pri Ljubljani. Upravljanje ribogojnice (vališča) so še naprej zaupali profesorju Ivanu Franketu, ki je ribogojnico začel voditi leta 1889; takrat še v okviru Ribarskega društva za Kranjsko. Uspešna zreja rib v vališču na Studencu je vsa nadaljnja leta potekala pod skrbnim Franketovim nadzorom. O njegovih požrtvovalnosti

priča podatek, da je bil samo v letu 1892 v času od 1. aprila naprej v vališču 22-krat po ves dan, 33-krat pa polovico dneva. Za ribogojne naprave je skrbel vrtnar Janez Valentincič.

Delovanje in vzdrževanje ribogojnega zavoda sta subvencionirala kmetijska družba za Kranjsko in kranjski deželni zbor. Vališče je bilo v deželni lasti. Ribarski odbor je moral po sklepu deželnega zbora z dne 21. aprila 1899 zanj plačevati simbolično najemnino v višini enega goldinarja na leto. Ker je bilo vališče še vedno leseno, so ga morali neprestano popravljati, zaradi vse večjega povpraševanja po ribah pa tudi dograjevati.

Prvo leto po prevzemu so iz iker, ki so jih podedovali še od kranjskega ribarskega društva, zredili manjše število ribjih zarodnic, ki so jih naselili v bazene in jih zrejali naprej. Leta 1892 so na Studencu obnovili in povečali vališče. V njem so valili 36.000 iker domačih potočnih postrvi, 2.000 iker rdečih postrvi in 5.000 iker ameriških rdečih postrvi. Ribji zarod so tudi tisto leto iz valilnikov preselili v bazene. Šarenke so krmili s konjskim mesom in ko do bile dovolj velike, so jih preselili v ribnik. Tistega leta so naročili tristo samic rakov jelševcev, 5.000 iker šarenk, na Češkem pa šest ameriških ostriziv. Spomladi leta 1893 so mladice potočnih postrvi, stare štirinajst mesecev, prvič prek časopisa ponudili v nakup lastnikom ribarskih revirjev na Kranjskem. Sto ribic je veljalo tri goldinarje, kupec pa je moral poskrbeti za primerno embalažo in transport. Ribiče so poučili, da je vlaganje večjih rib uspešnejše od vlaganja zaroda, saj da slednji služi le kot hrana večjim ribam. V naslednjih letih so poleg enoletnih in dveletnih potočnih postrvi ribičem ponujali zarod šarenke, enoletne in dveletne mladice ter odrasle plemenske šarenke. Povpraševanje se je iz leta v leto večalo in že leta 1896 v ribarskem odseku niso mogli izpolniti vseh naročil.

V ribarskem odboru so izhajali s stališča, da je v vode smotrnejše vlagati mladice. Za njihovo vzrejo so v ribogojnem zavodu veliko pozornosti namenjali pripravi planktona kot naravne hrane. Plankton so gojili v manjših bazenih, pridobljena količina večkrat ni zadoščala. Mlade ribice so zato krmili tudi s svežim

zdobljenim ribjim mesom. Za ta namen so kupovali *črnovke* (rdečeočke), manjše količine so vzredili sami. Ugotavljali so, da so sveže ribe primerna hrana, vendar so bile na trgu predrage (leta 1899 je veljala cena 18 krajcarjev za kilogram), zato si večjih nakupov niso mogli privoščiti. Pomagali so si z nakupom krvi, ki so jo skuhali, zmleli in uporabili za hrano rib. Ker ribe same krvi niso hotele, so ji primešali posušene zmlete morske rake. Poskušali so tudi z ikrami morskih rib, ki so jih uvozili iz Nemčije. Ta vrsta hrane se ni izkazala, saj naj bi slane ikre (ikre so bile konzervirane v soli) uničevalno vplivale na ribji zarod.

Pod Franketovim vodstvom je ribogojnica uspešno poslovala do leta 1908. Na žalost nimamo dokumentacije o delovanju ribogojnice. Poročila ribarskega društva in kasnejšega ribarskega odbora nedvomno potrjujejo, da je Franke razvijal ribogojnico z veliko vnemo. Ni se zadovoljil le z valjenjem iker, pač pa je razvijal vzrejo mladice, pripravo ribje hrane, vzrejo drstnic in tudi vzrejo tržnih rib. Žal so leta 1908 vodni izviri na Studencu začeli presihati, po prepričanju nekaterih zaradi zgrešene regulacije Save. Avgusta 1908 je bilo v ribogojnici stanje že tako pereče, da je moral Franke preseliti ribe (med njimi tudi 1500 enoletnih zlatovčic) v gorenjske vode. To je bil tudi konec prve ribogojnice na naših tleh.

Okrajni ribarski odbor za Kranjsko je začel iskati primerno lokacijo za izgradnjo nove ribogojnice. Gradnjo so načrtovali v Podlipi pri Vrhniku, ki pa je zaradi pomanjkanja denarja niso uresničili. Franke je moral poiskati novo rešitev; odločil se je za začasno rešitev – naprave iz vališča na Studencu je prenesel na Poljane pri Želimljem.

Dr. Romana Erhatic Širnik

Viri:

Anon. 1881–1890. Poročila Ribarskega društva za Kranjsko. Arhiv ribiškega oddelka Tehniškega muzeja Slovenije.

Erhatic Širnik, R., 2014. Slovensko sladkovodno ribištvo in ribiči skozi čas.

Pavšič, P., 1978. Prof. Ivan Franke – nestor slovenskega ribištva. Ribič, str. 212–216.

Pavšič, P., 1979. Življenje in delo staroste slovenskega ribištva prof. Ivana Franketa. Ribič, str. 162–167.

Muharski tabor

mladih ribičev Osilnica 2015

Kot vsako leto je komisija RZS za delo z mladimi člani tudi letos pripravila muharski tabor. Povabilu k sodelovanju so se prijazno odzvali v RD Kočevje in za usposabljanje mladih muharjev ponudili del reke Kolpe. K lažji odločitvi, da smo se prvič podali v tamkajšnji prelepi del Slovenije, v deželo Petra Klepca, je pripomogel tudi lastnik Hotela Kovač v Osilnici, saj je ponudil imenitne možnosti za bivanje in izvajanje teoretičnega dela programa.

Znestrpnostjo smo dočakali težko pričakovani petek, 15. maja, ko smo se v zgodnjih popoldanskih urah, polni lepih pričakovanj, zbrali v Osilnici. Zbralo se nas je enaintrideset mladih ribičev iz desetih ribiških družin in enajst mentorjev. Med nami so bili tudi mladeniči iz Bihača iz Bosne in Hercegovine, s katerimi zelo dobro sodelujemo. Muharski tabor, ki traja le tri dni, je natrpan s programom, saj se je treba v tem kratkem času kar nekaj naučiti, predvsem tehnike muharjenja in vezanja umetnih muh. Učenje se je začelo takoj po prihodu in nastanitvi v sobah. Bruno Zorko, član tekmovalne podkomisije za kasting, je pripravil poligon za tekmovanje v metu muhe v daljavo in metu muhe v cilj. Po uvodnih poizkusih in treningu je šlo zares. Natančni meti muhe v cilj so prinesli prvo mesto Celjanu Žigi Fijavžu, najdaljši met pa je uspel Eriku Zupančiču iz Novega mesta, ki mu je uspelo muho vreči 18,6 m. Kljub manj prijetnemu vremenu, saj je bilo oblačno z rahlim dežjem, so mladeniči prestali prve preizkušnje. Zvečer je sledilo tradicionalno vezanje umetnih muh, prav tistih, na katere so naslednji dan pričakovali prijeme. Zaradi utrujenosti, predvsem od dolge poti, so fantje končali z vezanjem in v pričakovanju nadaljevanja programa, predvsem ribolova, hitro zaspali.

Sobota, drugi dan tabora je vedno najbolj naporen: hitro vstajanje, zajtrk in že sta nas čakala predavatelja Luka Hojnik in Sašo Erlih, naša priznana muharja in dobra poznavalca vodnih žuželk. Zelo nazorno in razumljivo sta prikazala razvoj žuželk v vodi, ogledali pa smo si tudi poučen film na temo entomologije (žužkoslovja, op. ur.). V nadaljevanju sta ob sotočju reke Čabranke in

Taborniki z mentorji (foto: N. Božičnik)

Kolpe prikazala tehnike ribolova z umetnimi muhami. Otroke je najbolj razveselila praktična vaja lova. Muharjenje jih je tako prevzelo, da so skoraj pozabili na kosilo.

Še bolj veselo je bilo po kosilu. Vreme se je izboljšalo; ni bilo dežja, niti vetriča in prosti lov mladih muharjev je bil nepozaben. Ulovili so kar nekaj lipanov, velikih tudi več kot cm – pravi užitek in veselje, ki se je nadaljevalo takoj po dobri večerji. Mentorji so fante razdelili v tri kategorije – sledilo je namreč vezanje umetnih muh, ki so se potegovale za najboljšo oceno. V kategorije smo otroke razdelili zato, da smo dobili različne skupine: čiste začetnike, takšne, ki so o vezanju muh že nekaj vedeli, in tiste, ki so bilipri vezanju že spretni. Po štiriurnem vezanju je komisija, ki so jo sestavljali izbrani

mentorji, ocenila njihovo delo. V kategoriji A je najboljšo stvaritve uspel zvezati Luka Pesjak iz RD Sevnica, v B kategoriji Žiga Fijavž iz RD Celje in v kategoriji C Jaka Kolenc Verbič iz RD Bled.

Naporen dan in kratka noč sta hitro minila. V nedeljo zjutraj nas je pričakal sonček, pravi dan za ribolov. Sledila je tekma mladih muharjev, seveda z muhami, ki so jih zvezali sami. Bile so tudi uspešne, vendar je bila pomoč mentorjev vsakemu dobrodošla. Vzdušje je bilo pravo, tudi tekmovalnosti ni manjkalo, vse je potekalo v pravem športnem duhu in korektno. Hvala mladeničem in mentorjem za tak odnos, predvsem do lipanov, ki so dobro prijeli.

Vse lepo hitro mine in tako je minil tudi naš muharski tabor. Sledila sta ▶

še podelitev priznanj in razglasitev najboljših. V zadnji disciplini, lov rib z umetno muho, je z devetimi ulovljenimi ribami (prevladovali so lipani, njegov največji pa je meril 40,5 cm) prepričljivo zmagal Rok Svetec iz Koroške RD, sicer že tudi lanski državni prvak v lovu rib z umetno muho v mladinski kategoriji, kar pa je bilo vseeno premalo za skupno zmago, ki jo je skupaj z lepim pokalom osvojil Celjan Žiga Fijavž.

Mladi muharji so se pomerili v suhih disciplinah. (Foto: N. Božičnik)

Kontrola in merjenje ulova

Prijetno druženje na taboru smo zaključili s koščkom torte. Med nami sta bila dva slavljenca, ki sta v času tabora praznovala rojstni dan. 15. maja je 17. rojstni dan praznoval naš gost iz Bihača Osman Muharemagić, dan kasneje, 16. maja, pa je svoj 12. rojstni dan praznoval Maj Ivančič iz Tolmina. Čestitke obema!

V tekmovanju v suhih disciplinah so bili rezultati naslednji:

- muha cilj: prvo mesto Žiga Fijavž, RD Celje, drugo Jaka Kolenc Verbič, RD Bled, tretje Gašper Lužnik, RD Tolmin;

- muha daljava: prvo mesto Erik Zupančič, RD Novo mesto, drugo Muarem Memagić, BiH, tretje Gašper Lužnik RD Tolmin.

Pri vezanju umetnih muh so se mladi muharji izkazali takole:

- kategorija A: prvo mesto Luka Pesjak, RD Sevnica, drugo Jaka Sta-

re, RD Bled, tretje Erik Zupančič RD Novo mesto;

- kategorija B: prvo mesto Žiga Fijavž, RD Celje, drugo Rok Svetec, Koroška RD, tretje Urh Petak, RD Ljubno;

- kategorija C: prvo mesto Jaka Kolenc Verbič, RD Bled, drugo Nejc Pesjak, RD Sevnica, tretje Žan Valentinčič, RD Tolmin.

Najbolje pa so lovili: prvo mesto Rok Svetec, Koroška RD, drugo me-

Vežanje muh pod budnim očesom mentorjev

Skupni zmagovalac tabora Žiga Fijavž iz Celja

sto Nejc Ropret, RD Bled in tretje Luka Pesjak RD Sevnica.

Še skupni rezultat: prvi Žiga Fijavž, 22 točk, drugi Luka Pesjak, 23 točk, tretji Gašper Bizjak, Erik Zupančič in Gašper Lužnik, vsi 26 točk.

22. tabor mladih muharjev je, kot že zapisano, prvič potekal na reki Kolpi v Osilnici, s katero gospodari RD Kočevje. Bil je eden izmed boljših, če ne celo najboljši doslej. Gostiteljica RD Kočevje s Tomažem Arkom na čelu in Hotel Kovač sta nam nudila optimalne možnosti za izvajanje programa. Iskrena hvala vsem: RD Kočevje, Hotelu Kovač, mentorjem in staršem, ki so nam zaupali otroke. Največja pridobitev je, da smo se domov vrnili veseli, zdravi ter polni muharskega znanja in izkušenj.

Drago Ornik

60 uspe

Častljivih 60 let dela v Ribiški družini Vrhnika je za nami. Leta minevajo in socialno okolje ter ljudje se spreminjajo, kljub temu pa je veliko stvari, občutkov in pojmov v ribištvu ostalo nespremenjenih. Skupni imenovalec vsemu in tistim, ki so kakorkoli prispevali k uspešnemu razvoju in napredku družine, je ljubezen do narave, naših voda ter prostovoljno prizadevno delo. Ravno to je bilo tudi temeljno vodilo vseh aktivnosti v družini v prejšnjih desetletjih, saj smo veliko naredili pri ohranjanju naravnih danosti, ki nam jih je država zaupala v upravljanje.

Težko bi na hitro opisali vse dosežene zmage in boleče poraze, ki smo jih doživeli v 60 letih prehojene poti. Družina ima za sabo vrsto izkušenj in izzivov, katerim so morale biti kos različne generacije ribičev, ki so tvorile njeno delovno okolje skozi vsa leta delovanja.

Ob jubileju z velikim zadovoljstvom ugotavljamo, da pri svojem delu nikoli nismo bili sami. Sodelovali smo s številnimi delovnimi in drugimi, nam sorodnimi organizacijami ter posamezniki, ki so nam strokovno, materialno, fizično in moralno nesebično pomagali pri ohranjanju naše reke in vodnega življa v njej. Tako so tudi sami prispevali svoj delež k ohranjanju in nadaljnemu razvoju športnega ribištva za zanamce na vrhniškem območju. Na dosežene uspehe smo lahko ponosni, saj s svojim delovanjem sodimo med

Darilo pobratene RD Voglajna

šnih let RD Vrhnika

Prejemniki priznanj

Marjan Ahčan, dolgoletni predsednik RD Vrhnika, je za svoje dolgoletno delo v ribištvu prejel jubilejno listino RZS.

Predsednik RD Vrhnika Marko Barišič z zahvalo za dolgoletno uspešno sodelovanje, ki sta jo RD Vrhnika ob visokem jubileju izročila predstavnika PGD Sinja Gorica.

Druženje ob prigrizku

uspešnejše ribiške družine v Sloveniji. Prehojena pot sicer ni bila lahka, toda s trdom smo postali resnični upravljalci in varuhi voda, s katerimi gospodarimo. Zaskrbljujoče je, da se razmere v njih kljub trudu vse skupnosti slabšajo, saj se je v polpretekli zgodovini v njih nakopičilo preveč nesnage. Kljub nepravilnim in grobim posegom v struge že tako prizadetih vodotokov poskušamo ribiči z vsemi močmi in sredstvi ohranjati naravno ravnotežje vodnega habitata v reki Ljubljanici in njenih pritokih. Zato se v zadnjem desetletju dodatno izobražujemo na vseh področjih, ki bi nam pomagala pri našem delu, saj se zavedamo odgovornosti pri upravljanju

z vodnim življem, ki nam je bil dodeljen s koncesijo. Ugotavljamo, da mora biti v prihodnje naša pozornost usmerjena predvsem k povečanju ekološke ozaveščenosti ribičev in tudi preostalih prebivalcev na našem območju, kar bo nedvomno pripomoglo k ohranjanju narave in življa v njej. Samo strokovna zanesenjaška zavzetost in profesionalni pristop k težavam lahko obrodita dobre rezultate. Pred nami je zahtevna naloga ponovne naselitve domorodnih vrst rib, ki so bile nekad najbolj zastopane na tem območju, a so v zadnjem desetletju skoraj izginile. Skrbi nas izginjanje platnice, podusti, potočne postrvi, lipana, da nekaterih, ki so že popolnoma izgi-

nile iz naših voda, sploh ne omenjamo. Samo strokoven pristop lahko zaustavi ta trend, a žal za to ne bomo dovolj samo ribiči, saj nimamo velikih finančnih sredstev, temveč nam bo morala pri tem priskočiti na pomoč širša družbena skupnost.

Proslavo smo zasnovali z namenom, da se zahvalimo vsem posameznikom v ribiški družini in organizacijam, ki so nam na prehojeni poti pomagale in nam še vedno nesebično pomagajo. Z njimi in njihovimi predstavniki smo v sproščenem kramljanju preživeli preostanek dneva.

*Besedilo in fotografije:
Vladimir Mikec*

RIBOLOV V ROMUNIJ

Jezero orjaških krapov

Konec aprila sem z očetom Slavkom odšel na ribolov v Romunijo na jezero Monster Carp. Tja sem odšel s ciljem, da ujamem krapa, težkega več kot 50 lb (22,7 kg). Tako bi svojemu dosedanjemu svetovnemu rekordu dodal novo, že enajsto državo.

Jezero Monster Carp

Jezero je nedaleč od meje z Madžarsko v vasici Siclau, ki je od mesta Arad oddaljena 50 km v smeri proti severu. Od Budimpešte je oddaljeno 260 km, od Ljubljane pa 710. Jezero je na obrobju vasice in je obdano s številnimi poljskimi površinami. Veliko je 6 ha, na njem pa so tri sodobno urejena ribiška mesta. Vsako od njih je namenjeno dvema ribičema s po tremi palicami. Mesta je treba predhodno rezervirati pri lastniku jezera. Neposredno na ribolovnem mestu vam je na voljo povezava WiFi, elektrika, hladilnik in pitna voda, tako da je poskrbljeno za čim boljše ribičevo udobje. Dovoljeno je uporabljati čoln ali ladjico na daljinsko upravljanje, preostala pravila pa so podobna kot na drugih zasebnih jezerih. Teden ribolova za enega ribiča stane 250 evrov. Na jezeru vaš čakata tudi blazina za odpenjanje (unhooking mat) in vreča za tehtanje, kar občutno privarčuje prostor pri transportu. Kar najbolje je poskrbljeno tudi za varnost. Jezero je namreč v celoti ograjeno in pod video nadzorom. Vseskozi je na jezeru tudi upravnik in skrbi za vaše udobje, varnost ter urejenost samega jezera. Vse dodatne informacije o jezeru in stike za rezervacijo dobite na spletni strani: <http://www.monstercarplake.com>

Kako je nastalo jezero

Pred petimi leti je jezero kupil zdajšnji lastnik Ioan Vida - Saky. Njegov cilj je bil narediti majhno jezero z velikimi ribami, ki pa še zdaleč ne bi bilo lahko za ribolov. Glede na to, da je Saky eden zelo znanih ribičev v Romuniji, je glede na svoje izkušnje in znanje natanko vedel, kako se lotiti stvari. Poleg tega, da ima bogato znanje o ribolovu, se je poglobil tudi v vzrejo krapov. Treba se je zavedati, na kako tvegano pot se je podal. Čeprav je v Romuniji krapolov že

Najino ribolovno mesto na jezeru Monster Carp

dolgo znan predvsem po nekaj slavitem jezeru Raduta, se ljudje s krapolovom še vedno ukvarjajo po večini zaradi prehrane. Leta 2010, ko je kupil jezero, je vanj vložil okoli 300 krapov, velikosti od 10 do 16 kg. Njegov cilj je bil čim večji prirast krapov v čim krajšem času. Po vsega štirih letih so se pokazali izjemni rezultati. Leta 2014 spomladi so namreč na jezeru ujeli prvega krapa s težo več kot 30 kg. Vsi krapji zaradi genskega zapisa nimajo možnosti zrasti do teže 20 kg, kaj šele do 30 kg, zato se je Saky odločil, da bo krape brez potenciala prodal. Tako je konec lanske jeseni jezero spraznil in izločil – po njegovi oceni – krape, neprimerne za rast do kapitalnih mer. V jezeru je tako dandanes okoli 180 krapov, ki so za vsakega ribiča velik izziv, kajti niti malo jih ni lahko ujeti.

Razlogi za velik uspeh jezera

Jezero Monster Carp je globoko od 1,6 metra do največ 2,5 metra. Taka globina je idealna za hitro rast krapov, kajti spomladi se voda zelo

hitro segreje. To pa jim omogoča daljše obdobje intenzivnega hranjenja. Spomladi je jezero v celoti prekrito s travo, kar krapom ponuja še dodatno hrano. V začetku poletja, ko se voda segreje, večina trave izplava na površje. K hitri rasti krapov zelo prispeva tudi dejstvo, da v jezeru ni veliko rib, zato imajo na voljo večjo količino naravne hrane. Lastnik jezera je vsak dan po več ur na jezeru in skrbno spremlja stanje na njem, kot tudi, kako ribiči ravnajo z ujetimi ribami. Bil sem presenečen, ko sem videl, da Saky vsak dan opravlja meritve vode in tako analizira posamezne vrednosti v njej. Omeniti moram, da sem bil že na številnih zasebnih jezerih, ampak takšne zavzetosti in znanja lastnika še nisem videl.

Ribolov na jezeru

Ribolov na omenjenem jezeru, kljub njegovi majhnosti, je velik izziv. Krapji so veliki in zelo previdni. Dodatno prednost jim omogoča zelo čista voda, kajti ko je gladina vode mirna,

Izdelki Dynamite Baits in Fox, ki sva jih uporabljala pri ribolovu.

Elementi za izdelavo sistema

Slavko z novim osebnim rekordom, 28,6 kg, ki ga je ujel na bojli Robin Red.

se vidi do dna praktično po celotnem jezeru. Lahko še zapišem, da je do slej na jezeru v enem tednu dvema ribiča uspelo ujeti osemnajst krapov. To je najboljši rezultat, kar nazorno kaže zahtevnost jezera. Pogosto se dogaja, da v vsem tednu šest ribičev na jezeru ujame skupaj zgolj pet rib, zgodi pa se tudi, da posamezna ekipa ves teden ostane brez prijema. Jezero zaradi zelo majhne razlike v globini omogoča ribičem zelo enakovreden ribolov in med ribolovnimi mesti vse leto praktično ni nobene razlike glede na ulove.

Skrajno majhne mikrolokacije

Dogajanje na jezeru sem spremljal prek strani Facebooka že vsaj eno leto pred odhodom na ribolov. Vedel sem, da bom moral za uspeh dati vse od sebe ter uporabiti vse svoje znanje in izkušnje, ki jih premorem. Na jezeru je namreč lovilo nekaj ribičev, ki jih poznam, in vsi so si bili enotni, da gre za težak ribolov.

Ob prihodu na jezero nama je upravnik vso najino opremo zvozil

na ribolovno mesto. Parkirišče je namreč od jezera oddaljeno 100 m in je zavarovano. Ribiči, ki so lovili v tistem tednu, so ravno pospravljali še zadnjo ribiško opremo. Na hitro sem poskušal od njih pridobiti kakšno informacijo. Žal stvari, ki so mi jih povedali, niso bile ravno spodbudne, kajti vseh šest ribičev je v enem tednu uspelo ujeti zgolj pet krapov.

Nisem želel zgubljeni časa, zato sem se sedel v čoln in odšel spoznat jezero s svoje perspektive. Najprej sem bil presenečen nad čisto vodo in obilico trave v jezeru. Prevladovala je nizka trava, visoka do 30 cm, na posameznih predelih pa je segala skoraj do površine. Spoznal sem, da bo treba iskati čista območja. Po podrobnem pregledu najinega ribolovnega prostora sem našel štiri čista mesta, velika nekako 1 x 1,5 metra. Žal pa sem na treh mestih s pomočjo opazovalnega okna videl, da na dnu še vedno leži hrana od ribičev, ki so lovili pred menoj. Vsa mesta so bila mrtva in krapji na njih v zadnjem

času enostavno niso jedli. Vseskozi sem oprezal, da bi videl kakšnega krapa, ampak kljub čisti vodi nisem videl niti enega. Priznati moram, da sem bil v tistem trenutku zmeden. Jezera nisem mogel primerjati z nobenim od številnih, na katerih sem že lovil. Zdelo se mi je, da je na prvi pogled prazno in da so krapji pravi duhovi. Nič namreč ni kazalo na njihovo prisotnost. Odločil sem se še enkrat temeljito pregledati ribolovno območje in najti pot do uspeha. Pustil sem, da je čoln počasi nosil veter in si neprestano in natančno ogledoval dno jezera. Kmalu sem uspel videti prvo »luknjo« v travi, veliko nekako 20 x 30 cm. To je bilo območje, ki ni bilo poraslo s travo. Videl sem, da je tisto mesto samo dan ali dva nazaj naredil krap, ko je iskal svojo naravno hrano, in bil sem vesel, da sem ga našel. Potreboval sem dobri dve uri, da sem našel šest ustreznih mest za postavitev sistema. Vsako najino palico sem namreč moral nastaviti na svoje mesto, ki so bila resnično majhna – največje je bilo veliko 50 x 50 cm. Ob tem moram opozoriti, da ni pomembno samo, da najdete čisto dno, ampak da prepoznate tudi dno, na katerem so krapji dejansko jedli pred nedavnim. Ker so luknje naredili sami ob iskanju naravne hrane, na takih predelih jedo manj previdno.

Hrana in sistemi

Tokrat sem s seboj vzel boljše Dynamite Baits Robin Red, Squid Liver & Black Pepper in Marine Halibut. Za Robin Red sem se odločil, ker sem spomladi nanje vedno dobro lovil, preostali vrsti pa sta tako ali tako eni od mojih priljubljenih. Poleg boljše sem uporabljal svojo standardno mešanico peletov: Red Krill, The Source, Robin Red, Amino original, Betaine Green, Marine Halibut in mešanico paritklov Frenzied Hempseed Spicy Chili, Frenzied Mixed Particles in Frenzied Maize.

Odlično so se nama izkazali Fluro Pop-Up Squid & Octopus, Pineapple & Banana, Secret Slemmer in The Source.

Sistemi so bili sestavljeni iz elementov Fox: svinec Pleat Pear 112 g, trnki Arma Point SSBP in SR Hook 4 ter predvez Coretex Matt 35 lb. Kljub čisti vodi se nisem odločil za uporabo florokarbonskega laksa, kajti menim, da je predvez zadnja stvar, ki lahko zmoti krapa na krmišču. ▶

Za točno postavitev sistemov na majhne mikrolokacije sem potreboval kar nekaj poskusov. Ko sem bil zadovoljen, sem še natančno nahranil. Vedno sem gledal tako, da sem sistem postavil v sredino hranjenega mesta. Hranil sem malo, saj sem se najprej želel prepričati, če mi bo krap uspelo pretentati na tak način.

Prva dva dneva ribolova

V nedeljo ob šestih zvečer je bilo vse na svojem mestu in začelo se je čakanje na prijem, ki sem ga dočakal

zagledali velikega usnjarja. Minilo je še nekaj trenutkov in krap je bil na varnem v mreži. Čeprav sem vedel, da je težak krepko več kot 50 lb, sem nestržno čakal, kaj bo pokazala tehtnica. In res, pokazala je 25,4 kg. Neverjetno, izrečene želje so se mi popolnoma uresničile. S tem ulovom sem svoj dosedanji svetovni rekord popravil še za eno državo in sedaj znaša enajst držav prek 50 lb. Krapa sem ujel na Squid Liver & Black Pepper 15 mm + 10 mm Squid Octopus Fluro pop-up 10 mm, sistem pa je

hrano in tako sva na koncu ujela kar 25 krapov, od katerih je bilo 13 težjih od 20 kg. Najtežji krap v zadnjih treh dneh je tehtal 23 kg. V nedeljo sva končala z izjemnim ribolovom, ki ga bo težko ponoviti.

Zahvala

Najlepše bi se rad zahvalil lastniku jezera Monster Carp Ioanu Vidi Sakyju za vso izkazano gostoljubje. Lastnikovo znanje o vzreji in delu z ribami je mogoče opaziti na prebi-valcih jezera. Krapci so namreč lepi,

Krap, 25,4 kg. Tokrat to pomeni v enajsti državi ujetega krapa, težkega več kot 50 lb (22,7 kg).

Čudovito jutro in krap, težak 23 kg.

zjutraj ob štirih. Nisem potreboval veliko časa, da sem krapa zajel v podmetalko. Zelo vesel sem bil usnjarja, 18,1 kg, saj se je potrdilo, da sem našel vsaj eno dobro mikrolokacijo. V ponedeljek in torek sva skupaj ujela osem krapov. Najtežji je tehtal 21,7 kg.

Tretji dan

Lahko rečem, da je bila sreda najin sanjski ribiški dan. Ura je bila 11.20, ko je imel prijem oče. Na začetku se krap ni posebno upiral, zato pa se je toliko bolj pri bregu. Tik preden sem krapa zajel v podmetalko, je prišel lastnik jezera Ioan Vida. Pomagal nama je pri tehtanju, kajti krap je bil očetov nov osebni rekord – luskinar, težak 28,6 kg. Krapa je ujel na boljše Dynamite Baits Robin red 15 mm + 10 mm Secret Slemmer Fluro Pop-up.

Palico sem s pomočjo čolna ponovno vrnil na isto mesto. Ko sem se vrnil, smo malo poklepetali. Rekel sem: »Sanjsko bi bilo, da sedaj še jaz ujamem usnjarja prek 25 kg.« Nekaj minut kasneje, ob 12.40, nas je zmotil prijem na moji palici. Po dobrih desetih minutah boja smo pred bregom

bil izdelan iz elementov Fox: trnki Arma Point SR Hook 4 in predvez Coretex Matt 35 lb.

Četrty dan

Četrtek oziroma četrti dan v Romuniji se je uspešno nadaljeval. Ujela sva štiri ribe, najtežja je tehtala 21,6 kg. Krapci so bili najbolj aktivni zgodaj zjutraj in proti večeru. Ponoči so naju po večini pustili spat v miru. Do četrta zvečer sva ujela vsega skupaj šestnajst rib, od tega osem težjih od 20 kg. Tako so nama do rekorda jezera manjkali samo še trije krapci.

V četrtek sem krape prvič videl s čolna. Prihajali so v neposredno bližino in videl sem nekaj ogromnih, krepko več kot 25 kg. Plavali so v majhnih skupinah od tri do pet osebkov. Bili so zelo blizu drug drugemu in si sledili. Po njihovem obnašanju sem vedel, da so se začeli pripravljati na drst.

Peti, šesti in sedmi dan

Ribolov v Romuniji se je v petek, soboto in nedeljo dopoldne nadaljeval v podobnem tempu kot prejšnje dni. Krapci so bili še naprej navdušeni nad

zdravi in v dobri kondiciji. Veseli me tudi, da glede na to, da je jezero majhno, v njem ni preveč rib. V bližnji prihodnosti se bom z veseljem vrnil in ponovno poskušal ujeti kate-rega od tamkajšnjih kapitalcev. Tudi vam priporočam, da se odločite in obiščete to majhno, ampak za ribolov zahtevno jezero.

Zaključek

Za mano je prekrasen teden, v katerem sem ujel kar devet krapov, težjih od 20 kg, hkrati pa sem izboljšal svoj dosedanji svetovni rekord in mu dodal novo državo. Na tem seznamu so sedaj Slovenija, Hrvaška, Avstrija, Italija, Francija, Nemčija, Belgija, Bosna, Srbija, Madžarska in Romunija. Ob tem uspehu bi se rad zahvalil še mojima sponzorjema, in sicer ekipi Dynamite Baits, ki mi preskrbi vso potrebno hrano za krape, in podjetju Fox, ki skrbi za mojo ribiško opremo. Vedno je treba gledati v prihodnost in ne spati na lovorikah. Zato imam že postavljene cilje za prihodnost, ko bom poskušal še izboljšati svoj dosedanji rekord.

*Krištof Cuderman,
Dynamite Baits & Fox Team*

Kanomljica, nedotaknjen muharski raj

V odmaknjem hribovju, slabih deset kilometrov zahodno od Idrije, je muharski paradiž, območje izvirskih potokov, ki se skrivnostni stekajo v rečico Kanomljico, levi pritok večje Idrije. Kanomljica, majhna in skromna, a bogata, premaguje kamnite ovire, vijuga med dehtečimi travniki in samotnimi mešanimi gozdovi. Skoraj popolnoma ohranjena narava in odlično gospodarjenje RD Idrija sta razloga, da je Kanomljica vrhunski muharski cilj in verjetno popoln revir za vse, ki obožujejo intimen ribolov ter plašne, a velike ribe, med katerimi prevladujejo kraljične, domorodne soške postrvi. Nedolgo nazaj smo ob njej preživeli prijetno dopoldne in se izvrstno zabavali.

Predstavljajte si svet brez napetosti, košček samote v nedotaknjeni naravi, kjer od žuboreče vode pihlja svež veterc in med vejami zelenih bukev prepevajo škrjanci. Z muharico stopate po neuhojeni poti med visokimi travami, počasi in previdno oprezate za ribami v vodi. Sem in tja iz plitvine švigne kakšna drobna postrv, v tolmunu lebdi večje sence. Posebno pozorni ste na balvane, ki štrlijo iz vode, in skalnate zajede, kjer predvidevate, da se skrivajo lačne plenilke. V tišini okolice in ritmu srca dihate svež zrak, polni vznemirjenja brskate po škatlici z muhami in, ko končno najdete tisto pravo, lovite ... Postrv za postrvjo, plen za plenom. Zlijete se s svetom okoli vas, sami ste med pejsaži, vonjavami in zvoki. Potopite se vanje in začutite ubranost narave, ki postane vaša zaveznica.

Prav takšni ali podobni občutki bodo prevevali ribiče, ki bodo z odprtimi srci obiskali rečico Kanomljico in dovolili, da jih zapelje s svojimi čari. Na Kanomljici sta zbranost in dobra telesna kondicija zelo pomembni. Tamkajšnje muharjenje je, kot pravijo nekateri ribiči, »indijansko«. Majhna rečica, gosto vejevje in kristalno bistra voda terjajo previdno gibanje ob revirju in obvladovanje zelo natančnih muharskih metov do deset metrov, na nekaterih odsekih reke tudi dlje. Nema-lokrat se je treba spustiti na kolena in se do lovnega mesta priplaziti po vseh štirih. Ročaj muharice zgrabite z zobmi, ribiške potreščine in drobnarije pa pospravite v telovnik, ki se prilega telesu, ali v nahrbtnik. Revir je tudi nadvse priročen za muharjenje na način *tenkara*. Previdnost in počasno gibanje se bosta ribiču izplačala, saj bo samo tako lahko ujel soško postrv, ki se v primeru drugačnega pristopa do vode za vse ponujene muhe enostavno ne bi zmenila.

Kanomljica izvira v hribovju okoli Go-renje Kanomlje in teče proti vzhodu, kjer se v Spodnji Idriji izlije v Idrijo. Hrib, kjer izvira, rodi tudi Trebuščico, še eno alpsko lepoto, ki pa teče proti zahodu (oziroma severu) in se v Idrijo izlije pri Dolenji Trebuši. Kanomljica je majhna rečica s

Misija je bila izpolnjena; ribič je ujel prekrasno, okoli 60 cm veliko domorodno soško postrv! Prijela je pozno dopoldne v velikem tolmunu, umetno muho pa je vzela tako, da se je za njo zapodila izpod skale in se hipoma, zapeta, vrnila v svoje domovanje. Tak način prijema je značilen za soške postrvi.

Muhar naj ima za ribolov na Kanomljici v svoji škatlici več različno velikih posnetkov ličink. Poleg njih so izvrstne tudi obtežene potezanke v zemeljskih barvah in drobne suhe muhe.

tiho in mirno naravno okolico. Pretok, ki je najprimernejši za ribolov, je nekje od 1 m³/s do 2,5 m³/s. V tem pogledu je podobna Iški, o kateri smo že pisali v Ribiču,

3/2015, ali Gradaščici (Ribič, 10/2014). Teče čez pretežno mezozojske svetlejšje in temnejše apnenice, deloma pa tudi po različni karbonski in permski podlagi. Videz reke zato ni turkizen, temveč je reka temnejša in polna življenja. Tolmuni imajo kljub vsemu očem prijetno zeleno barvo, pene so bele, brzice pa kristalno bistre.

Na širšem geografskem območju teče precej znanih rek, najbližja in najbolj zaželeno je verjetno Idrija. Skozi celotno muharsko sezono je zelo oblegana, zato bodo ribiči, ki ljubijo mir in samoto, morda izbrali kateri drug revir. Kanomljica, med drugimi, ne bi bila slaba izbira, saj ponuja mir, intimen ribolov in možnost ulova tudi velikih soških postrvi.

Glavni podatki o revirju

S Kanomljico upravljajo v RD Idrija. Ribolovni revir se razteza od mostu pri

Kanomljica je majhna in razgibana rečica, polna velikih rib. Med našim obiskom so prijemale praktično na vse vrste umetnih muh – posnetke ličink, potezanke in suhe muhe.

Poleg soških postrvi, ki so najbolj zaželen plen ribičev, so v Kanomljici razmeroma pogoste tudi šarenke, ki so čudovite in izredno borbene.

Šinkovcu (ribiški dom in ribogojnica) v Srednji Kanomlji do izliva v Idrijco v Spodnji Idriji. Kanomljica je del t.i. trofejnega revirja B, h kateremu sodi še del Idrijce od jezua pri Kolektorju v Idriji do izliva Kanomljice v Idrijco.

Ribolov na Kanomljici je dovoljen izključno na način *ujemi in spusti*, kar pomeni, da je vsak uplen strogo prepovedan. Dovoljeno je le muharjenje z uporabo vseh vrst vrvic in predvrvic z eno navezavo umetno muho brez zalusti. Prepovedana je uporaba dodatne obtežitve in kazalnikov prijema. Varstvena doba soške postrvi,

potočne postrvi in križancev je od 1. oktobra do 31. marca, ribolov šarenk pa je prepovedan od 1. decembra do 31. marca. Lipana v Kanomljici ni.

Do Kanomljice se boste najenostavneje pripeljali iz tolminske ali ljubljanske smeri tako, da boste v Spodnji Idriji zavili desno oziroma levo. Dnevna ribolovna dovolilnica stane vrtoglavih 90 evrov. Kljub temu je za tako čudovit in z ribami bogat vodotok cena razmeroma primerna. Dovolilnico lahko kupite na bencinskem servisu in v Kendovem dvorcu v Spodnji Idriji ter na TIC v Idriji in v hotelu Jožef. Plačilo

Soške postrvi so sijajne plenilke, za ribiče pa zaželena in spoštovanja vredna trofeja. Na Kanomljici velja režim *ujemi in spusti*, zato smo vse ribe nemudoma in nepoškodovane izpustili.

Ocenjevalni list

Revirje ocenjujemo tako, da vsako izmed sedmih kategorij ocenimo z oceno od 1 do 6. Kategorije so ustrezno ovrednotene, kar pomeni, da sta npr. čistoča vode ali ribja populacija pomembnejši kategoriji kot možnost parkiranja ali dostop do vode.

Vodotok: Kanomljica
Revir: Od mostu pri ribiškem domu v Srednji Kanomlji do izliva v Idrijco, brez pritokov
Upravljavlec: RD Idrija

Kategorije in vrednost (faktor)	Obrazložitev kategorije	Ocena od 1 do 6	Rezultat (zvezdice)
Kakovost vode 0,20	Čistost vode in okolice vodotoka. Splošna senzorična ocena.	5,5	1,10
Pestrost ribolova 0,10	Ali je na revirju primeren ribolov za začetnike in izkušene ribiče? Pestrost vodotoka s stališča načina ribolova.	5,5	0,55
Cena dovolilnice 0,10	Ocena razmerja med kakovostjo ribolova in ceno dnevne dovolilnice.	4,0	0,40
Ribja populacija 0,30	Možnost ribolova več ribjih vrst v različnih letnih časih.	5,0	1,50
Pristop do vode 0,075	Zaraščenost vodotoka, udobnost pri ribolovu (metanje).	4,5	0,3375
Dostop do revirja 0,075	Prometna povezanost, možnost primerne parkiranja.	5,0	0,375
Ocena upravljavca 0,15	Dostopnost do pomembnih informacij, odzivnost in prijaznost upravljavca.	6,0	0,90
		35,5 točk	5,1625 zvezdice

je mogoče le z gotovino, nakup prek spleta trenutno ni mogoč. Več informacij o ribolovu na Kanomljici je na voljo na prenovljeni spletni strani RD Idrija, ki je dostopna na www.rd-idrija.si.

Ribolov

Z ribolovom smo začeli že zgodaj zjutraj v Srednji Kanomlji na odseku pod škarpo in pri mostu, kjer je reka izdolbila velik tolmun. Jan Rozman, odličen muhar in dober poznavalec ribolova na Idrijskem in Tolminskem, je predlagal uporabo lažjih muharic, razreda 3 in 4, primernih kolesc in plavajočih vrvic. Predvrvice smo zaradi bistre vode in plašnih rib malo podaljšali, tako da so bile dolge od 3,5 do 4 metre. Za trnice smo uporabili Stroftov laks, debeline 0,12 in 0,14 mm.

Izbor umetnih muh smo pripravili posebej za Kanomljico. Uporabili smo samo posnetke ličink in manjše potezanke. Od slednjih smo zvezali nekaj lažjih in obteženih graševcev ter krtačnike na trnkah *jig*, velikosti 5 ali 6 cm. Od posnetkov ličink smo pripravili širok izbor obteženih zajčjih ušes z zlatimi, bakrenimi in svinčeno sivimi volframovimi glavami. Poleg njih smo imeli v škatlici tudi posnetke postranic in prodnic, ajdovke in različne vzorce domišljjskih muh, vse

Eden obetavnějších tolmunov na Kanomljici, kjer smo ujeli veliko lepih rib. Sredi tolmuna so prevladovali šarenke, v toku in pri dnu so ždele manjše in srednje velike soške postrvi.

Za uspeh je bilo potrebno veliko takšnega in podobnega zalezovanja rib.

Poleg šarenk in soških postrvi smo ujeli tudi nekaj primerkov potočnih postrvi.

v zemeljskih barvah (olivna, rjava, črna, kremna barva).

Že s ceste smo opazili lepo soško postrv, ki je ždela v manjšem tolmunčku za skalo. Približali smo se ji od zadaj in Jan se posnetek ličinke na trnku #16 vrgel z razdalje kakih 10 m. Takoj je prijela, nato pa je sledil kratek boj. Sunkovito je suvala z glavo in kmalu končala varno v podmetalki. Ocenili smo jo na kakih 45 cm in jo hitro izpustili nazaj. Veseli smo nadaljevali z ribolovom proti toku in kmalu prišli do večjega tolmuna, ki je globok 2 ali 3 metre. Tam smo poskusili s potezankami in ličinkami, a brez uspeha, čeprav smo v tolmunu videli veliko (manjših) rib. Sledil je odsek rečice s širšim prodiščem, kjer večjih rib nismo opazili. Pomaknili smo se višje, kjer veje dreves segajo čez desni breg reke in se voda v ozkem curku zliva čez dva, z mahom obrasla balvana. Pod slapom smo takoj opazili krasno soško postrv, ki je po naših ocenah merila od 50 do 60 cm. Ždela je v skalni zajedi in pravokotno na tok, za naše muhe pa se ni zanimala. Nad omenjeno ožino je Jan zapel še eno soško postrv, ki je merila okoli 35 cm, nato pa smo lovili na ovinku med travnikom in gozdom, kjer pa nismo zabeležili uspeha. Premaknili smo se višje proti tolmunu, ki je pod manjšim lesenim mostom. Že takoj prvi met je na obteženo zajče uho prijela čudovita šarenka, velika

slabih 40 cm. Bila je v zares odlični kondiciji in je ribiču med utrujanjem s Hardyjevo štirico nudila dober odpor.

Posijalo je sonce in jutranja ribiška oblacija smo zamenjali z maskirnimi. Vsaka nepričakovana senca na vodi ali nenaden ribičev gib bi postrvi preplašila in z ulovom ne bi bilo nič. Nad mostom je raven odsek reke, dolg približno 50 metrov, z zaraščenima bregovoma in dvema manjšima tolmunoma. Na večji posnetek prodnice smo zapeli dve soški postrvi, ki pa sta se med utrujanjem sneli, zato smo odšli še višje v velik tolmun, ki je neposredno pod cesto. Tam je voda globoka do približno 2,5 metra in v njej smo opazili jato velikih šarenk (do 55 cm), na dnu pa je ždela nekaj soških postrvi, vse v razredu od 25 do 35 cm. Plazili smo se po kolenih in potihoma napredovali proti toku, da bi lahko izvedli kolutni met. Jan se je splazil na veliko apnenčasto skalo in čeznjo raztegnil muharico, da je nad vodo pogledala le konica palice. V globino je spustil majhno obteženo potezanko, jo spustil do dna in malo pocukal. Ker smo bili za njegovim hrbtom in nismo videli, kaj se dogaja v vodi pod nami, smo lahko le slutili ... Nenadoma je krepko zategnil in videli smo, kako se je palica močno upognila. Vse nas je zanimalo, kaj je na drugi strani in ko smo pogledali za skalo, kjer je lovil, smo osupli zagledali prav veliko soško postrv maslene rumene barve, ki se je togotno borila za svobodo in rinila k dnu. Da bi jo lažje utrudil, je Jan skočil s skale v plitvino in po nekaj minutah je bila lepota v podmetalki. Domorodna lepota popolne pigmentacije je bila velika okoli 60 cm in je po hitrem fotografiranju zaplavala nazaj v svoje domovanje. Kakšno čudovito doživetje!

Vtisi

Okolica Kanomljice in muharjenje na tej alpski rečici sta nas navdušila. Na revirju smo bili ves dan popolnoma sami, čeprav je bilo na Idriji mnogo ribičev turistov. Naravna okolica je izjemno pestra, mešani

gozdovi se dotikajo reke, na drugi strani pa se raztezajo travniki, ob katerih so urejene hiše.

Rib je v Kanomljici mnogo in tudi velike so. Pravzaprav od tako majhnega vodotoka na prvi pogled ne bi pričakovali takšnega vrhunskega ribolova in soških postrvi do dolžine 60 cm in več. Poleg domorodnih kraljic smo ujeli tudi potočnice in šarenke, tako da je bil ulov zelo pester.

Po končanem uspešnem ribolovnem dnevu smo obiskali ribiče v ribiškem domu RD Idrija v Srednji Kanomljici. V simpatičnem narečju sta nas pozdravila Zoran Jež, gospodar RD in oskrbnik ribogojnice, ter Danilo Erjavec, vodja čuvajske službe. Poklepetai smo o uspehih in težavah idrijskih ribičev ter si za piko na i privoščili nežno svinjsko ribico in odlične domače idrijske žlikrofe, ki nam jih je pripravila Zoranova prijateljica Milena. Pristni kulinarični užitki!

Ko smo se nekaj dni po ribolovu z ekipo usedli in zbirali vtise s Kanomljice, so se nam na obrazih risali nasmeški. Rečica je čudovit muharski revir, kar pa ni samoumevno. Varovanje vodotoka in bogata ribja populacija sta skrb idrijskih ribičev, tistih v prvih vrstah in zadnjih, morda pozabljenih, ki so v delo, zaradi katerega smo mi uživali, vložili na tisoče prostovoljnih delovnih ur. Zato naj bo ta magična rečica ne le zatočišče odličnega ribolova željnih, temveč spomenik vsem, ki so delali z njo in živeli zanj.

Pri ocenjevanju je revir dobil zavidljivih 35,5 točke (od 42 mogočih) in odlično končno oceno, 5,1625 zvezdice. Na Kanomljico se vsaj enkrat v življenju podajte vsi muharji, ki ne marate gneče ter obožujete majhne vodotoke, kjer živijo velike in divje ribe. Zagotavljamo vam, da boste uživali in da se spleča. S tega gledišča je tudi visoka cena dovolilnice za ta košček ribiškega raja kar primerna.

Besedilo in fotografije:
Jure Ušeničnik

Zaprašene slane zgodbe

Imam nekaj prijateljev, ki lovijo ribe večinoma v morju. Od njih sem se naposlušal o morskih ribah in njihovi borbenosti, lepota morja in drugih posebnostih. Sam se na morski ribolov manj spoznam. Večino, kar vem, sem se naučil od njih in iz tovrstne literature.

Na morju sem že lovil, vendar brez večjega uspeha. Morda tudi zato, ker sem večinoma lovil z obale, kjer so možnosti za večji uspeh manjše, kot če bi lovil s čolna, oddaljen od obale. Kljub temu pa je nekaj rib, ki jih lahko ujamemo tudi z obale in pri tem vabe ni treba metati posebno daleč. To posebno velja za brancina, ki se v lovu na raznovrsten plen rad klata tudi tik ob obali, in seveda za ugorja.

Prvi ugor (poletje 1995)

Za ribolov sem se, kot vedno, odločil zelo hitro. 'Jutri grem!' sem si rekel in tako je tudi bilo. Krenil sem že ponoči, da bi na morju ujel prebujajoč se dan. Vnaprej sem si pripravil vse potrebne naveze in z njimi opremil palice, ki sem jih vzela s seboj. Med drugim sem naredil navezo še za ugorja; bolj zaradi

lepšega kot pa verjetnosti, da ga bom res lovil.

Ker je bila še trda tema, ko sem prispel v Portorož, sem vabo najprej ponudil prav njemu. Uporabil sem celo sardelo, navezano tako, da je konica trnka gledala ven pri glavi. Iz literature sem vedel, da ugor prime mrtvo ribo najprej pri glavi in jo pogoltne z glavo naprej.

Vabo sem vrgel v morje kakih 30 m od obale in počakal, da je padla na dno, potem pa sem narahlo napel laks. Sledilo je čakanje.

Približno ob petih zjutraj se je palica rahlo stresla. Vznemirjeno sem se postavil »v pozor«. Vrh palice je znova zanihal. Moral sem počakati, da bi se lepo upognila. To je znak, da je riba vabo pogoltnila ali jo ima čvrsto v gobcu. Trenutek za tem se je palica

upognila toliko, da nisem imel nobenih pomislekov, ali zategniti ali ne. Na drugi strani sem začutil ribo, ki se ni nič kaj prida upirala. Vse dotlej, dokler je nisem spravil bližje gladini. Ribi nisem dal velikih možnosti. Laks, 0,40 mm, in jeklena predvrstica, ki je pri lovu ugorja obvezna, sta precej vplivala na mojo samozavest. Zapetemu ugorju ni priporočljivo nič popuščati. Treba ga je čim prej dvigniti od dna in mu tako preprečiti, da bi se zavlekel med skale, v svoje bivališče.

V soju luči sem zagledal bel odsev kačaste ribe, ki se je zvijala in se poskušala upreti sili, ki jo je vlekla k bregu. Zame kar velik ugor se je kmalu znašel pri obali, kjer sem prijel za jekleno predvez in ga potegnil na suho. Še sreča, da ni bil večji predstavnik svoje vrste, saj bi ga le s težavo spravil iz vode.

Morje pred skladiščem soli v Portorožu. V devetdesetih smo tu s prijatelji pogosto lovili ribe. Pogled na Hotel Bernardin v temi.

Ivica med čakanjem na prijem. Ni imel veliko upanja; vse do prve orade.

Brane z eno od dveh ujetih orad. Celonočno dežuranje ob palicah se njemu in meni ni posebej obrestovalo.

Za ribolov iz čolna ali s strmih betoniranih mest velja, da na ugorja ne gremo brez gafa. To je pripomoček, s katerim ga bomo najlažje spravili na suho. Jaz ga seveda nisem imel, sem se pa prepričal, da lahko večja riba prime tudi na moj trnek.

Tudi to se zgodi (poletje 1996)

S prijateljem Milanom, strastnim ribičem, sva sedela v Orki v Dravljah. Kot že mnogokrat dotlej sva morila družbo z zgodbami o ribičiji. Gliste in druga družčina iz nabora vab so imeli seveda prednost.

Glavna tema je bila, kam bi šla na ribolov. »Grevna na morje!« sem mu predlagal, saj sem ga hotel kot zaljubljenca v sladkovodni ribolov in še posebno lov ščuk na Cerkniškem jezeru prepričati, da ima morski ribolov svoj poseben čar, ki ga je vredno doživeti. Dogovorila sva se in že naslednji dan sva se peljala z njegovim ulbrihtom (vzdevek avtomobila znamke Wartburg, tako imenovan po nekdanjem vzhodnonemškem politiku Walterju Ulbrichtu, op. ur.) proti morju. Wartburg karavan je zelo prostoren avto, kar je dobro, saj tako silna oprema, kot se je takrat peljala z nama, ne bi šla v kateri drug, manjši avto. Iz kleti sva

prinesla večino palic, ki so primerne za tak ribolov in polne torbe opreme.

Pred ribolovom sva se ustavila v Izoli pri prijatelju Marinu in v njegovem Fish marketu nakupila še nekaj primernih obtežilnikov.

Z ribolovom sva začela pri izolski ladjedelnici, družbo pa nama je delalo še nekaj ribičev. Na palico Ryobi Match 3,9 m (vrvica 0,20 mm) sem obesil 20-gramski obtežilnik. Meti s to palico in omenjeno obtežitvijo so dolgi in enostavni.

Razen nekaj večjih šparov ni bilo ničesar. Za nameček sta nama začela nagajati še močan vodni tok in trava, ki je plavala po vodi. Vlečenja trave iz vode sva se kmalu naveličala in se dogovorila, da poiščeva drugo ribolovno mesto. Nekemu ribiču, ki je lovil malo nižje od naju, je uspelo ujeti prelepo orado, težko 2 do 3 kg. Zaradi te ribe, ki jo je ponosni ribič z veseljem razkazoval, bi na tistem mestu morda še ostala, vendar je bil tok premočan in sva vabo vlekla iz vode na povsem drugem mestu, kot pa je padla vanjo; zato sva opremo zložila nazaj v avto in se odpeljala do Portoroža. Medtem se je že začelo mračiti in Milan, ki ga je najbolj zanimal ugor, je na trnek

nataknil celo sardelo. Potem se dolge ure ni zgodilo nič, kar bi ga posebno navdušilo za ribolov na morju. Za nameček sem moral poslušati zgodbe o lepem Cerkniškem jezeru, ščukah, rapalah in seveda o krapih in močnih somih, kar da je vse kaj drugega, »kot je pa tale ubijajoča mirnost«.

Nekako v nasprotju z običajno ribiško logiko sem si želel, da bi prijatelj ujel največjega ugorja na Jadranu ali ga vsaj imel nekaj časa na trnku. Ali pa orado kakšnih treh kilogramov. »To bi zaleglo,« sem si mislil in se pomaknil nekoliko vstran na nov lovni položaj, kjer sem potem presedel nekaj ur in od časa do časa pogledoval proti njemu.

Iz bogve katerih misli me je zdramil žvižg in prvi trenutek sem pomislil, da sanjam, ko sem videl Milana, kako v rokah drži zelo zakrivljeno palico in kriči: »Imam ga, imam ga!« Skoraj stekel sem k njemu. Popolnoma mirna voda je kakih osem metrov od obale nenadoma vzvalovila in slišati je bilo močan pljusk. Bil je velik ugor, o tem ni bilo nobenega dvoma. Pogledal sem prijatelja in njegovo zelo zakrivljeno palico. On ni od muh. Z ribolovom se ukvarja že celo večnost. Osnov so ga naučili donavski poklicni ribiči (alasi) še kot otroka in je

bil navajen velikih rib. »Samo da ne bi prišlo do česa nepredvidenega,« sem si mislil, a že v naslednjem trenutku je laks, 0,35 mm, počil na vozlu, s katerim je bil navezan na vrtilko. Vsa zgodba je trajala kakšne tri minute – dovolj, da sva lahko ocenila velikost ribe, ki je prišla in bila sedaj svobodna. Ugor je moral biti dolg vsaj 1,5 m in težak nekaj kilogramov.

Neverjetno, kako samo tri minute akcije potisne v pozabo vse tiste ure, ko se ni dogajalo nič. Vse do jutra se potem res ni zgodilo nič. Milan je začel loviti iglice in bil pri tem precej uspešen. Sam sem med tem na majhen košček lignja

(do 0,25 mm) in obtežitve do 20 g. Za palico lahko rečem, da je spravila na suho marsikatero večjo ribo, a le, če je vse drugo delovalo in bilo brezhibno.

Ribo sem imel že tako blizu, da smo vsi prisotni pričakovali, da se bo vsak čas pojavila pod vodno gladino. Mene je še posebno zanimalo, za katero ribo gre in nemalo sem bil presenečen, ko sem pod gladino zagledal dober meter dolgega zvijajočega se ugorja. V tistem trenutku se je pravzaprav vse začelo znova. Strah pred izgubo ribe zaradi tankega laksa se je silno povečal, saj sta za ugorja potrebna debelejši (vsaj 0,40 mm) laks in jeklena predvez. Pri

na trdo, je laks počil in vsega je bilo konec. Lahko sem samo še gledal ribo, ki je po nekajsekundnem mirovanju odplavala naravnost pod veliko skalo v bližnje skrivališče.

Z malo več strpnosti bi bil ugor moj, tako pa bom moral počakati naslednjo priložnost.

Koliko znanja, koliko sreče? (poletje 1996)

Ko sva se z Branetom pred dnevi odpravila loviti ribe na morje, sva s seboj vzela Ivico, ki si je ribolova želel že nekaj časa. Za to priložnost sem se še posebno dobro pripravil in se založil z

Tega metrskega ugorja sem bil zelo vesel, saj je bil dokaz, da lahko tudi večja riba prime na moj trnek.

V slabi uri je Ivica, ki na morju skorajda ne lovi, ujel štiri orade. Domov jih je odnesel skupno kar sedem in se za nameček še dobro naspal.

ujel štiri rake in bil rahlo razočaran, saj je riba riba, rak pa rak ... Kar nekoliko žalostno sem opazoval vrh moje palice, ki se je znova rahlo stresel. Seveda sem pomislil na še enega raka. Potem pa je vrh krenil enakomerno proti vodni gladini. Zategnil sem ravno pravi čas in začutil težjo ribo na drugem koncu. Na razdalji kakih 70 m sem na košček lignja na trnku #12, zapel ugorja (kot sem ugotovil kasneje) in to sredi belega dne. Da je bila stvar še zanimivejša, sem lovil na začetku zgodbe opisani fini pribor. Že po nekaj minutah stika z ribo sem začutil bolečino v desni roki. Ribo sem moral utrujati precej previdno, hkrati pa ji ne dovoliti kakega večjega bega, ki bi ji omogočil doseg zavetja skal ali česa podobnega. Zame bi bila takrat prav gotovo izgubljena. Ob meni se je že nabrala množica radovednežev, ki so napeto čakali na razplet. Vsak sunk in pobeg ribe me je navdajal s strahom. Zavoro na ribolovnem kolescu sem imel sicer ves čas pod nadzorom, še posebno pa mi je pomagala dolga prožna palica, ki je v dobršni meri ublažila vsak udarec ribe. Sicer je namenjena beličarjenju po angleško, vendar jo sam zelo rad uporabljam tudi za talni ribolov na morju. Pogoj je uporaba tanjših laksov

ugorju namreč nikoli ne veš, kako velik bo in predvsem, kako ga bo zapeti. Če vabo globoko pogoltno, ga brez jeklene predvezi ne bomo imeli dolgo na trnku. Več možnosti imamo, če ga po sreči zapnemo nekam za rob gobca, kjer laks ne pride v neposreden stik z zobmi. Nekaj takega se je zgodilo tudi meni, saj si drugače ne znam predstavljati, da bi ga imel tako dolgo zapetega.

Ribo sem spravil že tako blizu, da se je Milan spravil na skale ob pomolu, na katerem sem stal, in se pripravil, da ga zajame. Tu pa je nastala težava, saj sem moral ribo pripeljati do njega skozi zelo plitvo vodo, kjer je bilo za nameček še veliko gostega rastlinja in skal. Nekakšna stezica je bila le tik ob pomolu in le po njej bi ga lahko pripeljal do mreže. To sem tudi poskusil, na žalost pa ugor ni bil nad tem nič kaj navdušen in kot bi slutil, kaj ga čaka, je silil v nasprotno smer. Nekajkrat sem ga uspel pripeljati že zelo blizu, pa se je vedno znova obrnil nazaj.

Pogosto se nas v takih trenutkih lo-teva panika ali vsaj nestrpnost. Najbrž se je slednja lotila tudi mene, saj sem se odločil, da ga bom držal bolj na trdo in sem se seveda zmotil. Že v naslednjem trenutku, ko sem ribo želel obrniti bolj

vabami – od lignjev do školjk in sardel – da mi ja ne bi česa zmanjkalo.

Pri zlaganju stvari v »katro« sem se čudil, kaj vse je mogoče poleg nas treh še spraviti vanjo. Natovorjeni do zadnjega kotička smo približno ob petih popoldan odhiteli proti morju. Načeloma smo se dogovorili, da bomo lovili čez noč in del dopoldneva naslednji dan. Na tihem sem se veselil noči in lova na ugorja. V spominu imam še vedno ugorja, ki mi je ušel, ko mi je tik pred zdajci počil laks. Tokrat sem se zanj še posebej pripravil, branil pa se ne bi niti kake lepe orade.

Napetost je rasla z vsakim prevoženim kilometrom, vedno manj smo govorili, saj smo v mislih že vsi lovili. »Najprej poskusimo pred Izolo,« je predlagal Brane. Tam je nazadnje dobro lovil in tudi midva z Ivico sva se s predlogom strinjala. Kadar nas je več, se je najtežje uskladiti, kje loviti, saj ima vsak kakšno dobro mesto.

Ivica se v najino učeno in strokovno debato ni vmešaval, saj ribolov ni njegovo pogosto opravilo. Ima sicer ribiško palico in kolesce ter nekaj drobnega ribiškega pribora, kot so plovci, trnki in uteži, a vsega skupaj še zdaleč ni mogoče primerjati z opremo, ki jo imava midva

z Branetom. Do podrobnosti nama je jasno, kakšno palico potrebujemo za določeno ribo, kakšen trnek, kako daleč je treba metati vabo, kje je riba itn.

Pred Izolo smo zelo hitro poskakali iz avta in, kot bi mignil, smo bili ob obali, zvezali naveze (pri čemer je imel Ivica nekaj težav) in lov se je začel. Prvi je ribo ujel Brane, in to lepo orado, kar je bil dodaten razlog, da smo še bolj napeto gledali vrhove naših palic. Kljub temu do večera razen nekaj glavočev nismo ujeli ničesar več. Čas smo si krajšali z okušanjem plesnivega sira, ki ga je s seboj prinesel Brane, in se pregovarjali, ali naj zamenjamo mesto.

ni dogajalo nič in vse je kazalo, da se tudi ne bo. Človek v takih trenutkih razmišlja o marsičem. Na primer o tem, ali ne bi bilo morda pametneje biti doma in se zlekniti v mehko posteljo, namesto da sem brezupno iskal primeren položaj na trdih in ostrih skalah, da bi se vsaj malo zleknil. Že sem pomislil: »Takole bo šlo,« ko me je začelo žuliti v rebra. Hm, hm postelja ... Spomnil sem se, da imam v avtu dve šotorski krili. Morda bo to kaj pomagalo. Skočil sem ponju in ju položil po skalni polici. Medtem me je obiskal Ivica, nezadovoljen z ribolovom. »Bom šel kar spat,« mi je dejal in se odpravil proti avtu. »Pametno, sem si

odnesel. Znova smo začeli z ribolovom.

Z Ivico sva vztrajala kar na starih mestih, Brane pa se je pomaknil na mojo levo stran. Ivici meti niso najbolje uspevali in na trenutke se mi je kar dobro zdelo, da sem metal vabe dlje kot on. Veselje pa me je kmalu minilo, ko je ujel svojo prvo ribo, lepo, kakih 30 do 35 cm dolgo orado. Potem so sledile še tri ena za drugo. »Hm, hm na morju skorajda ne lovi, sedaj pa kar štiri orade zapovrstjo,« sem si govoril. Medtem sem tudi sam, če odštejem lepega špara, ujel svojo orado. »Končno!« sem skoraj zavpil in mislil sem, da bo sedaj pokalo

Bo potegnila? Orade vedno lovim z odprto preklonico, laks pa zatakem za gumico na palici, da ne uhaja s tuljave kolesca.

Ker z ribami ni bilo nič, smo se odločili, da se bomo prestavili na drugo mesto. To pa ni bilo tako preprosto, saj je bilo treba kopico palic in opreme znova lepo zložiti v avto, kar nam je vzelo precej časa. In dobre volje.

Ko smo prispeli na novo lokacijo, je padel že mrak. Na srečo smo imeli s seboj vsak svojo osebno razsvetljavo – midva z Branetom povsem novi večnamenski svetilki, ki nama ju je istega dne dopoldan v Ljubljani prodala ljubka mladenka.

Nova lokacija je obetala dober nočni ribolov na ugorja. Voda je bila precej globoka in dosti je bilo skal. Eno palico sem nastavil za orado, drugo za ugorja. Kmalu se je povsem stemnilo in nastala je tišina. V daljavi sem opazoval luči v Ankaranu. Prijatelj sta se namestila desno od mene, levo od mene pa je lovila skupina ribičev. Kasneje sem izvedel, da so ujeli dve lepi ovčici. Palici sta mirovali. »Sem morda znova na napačnem mestu,« sem se spraševal potem, ko še po kakih dveh urah ni bilo prijema. Enako je bilo pri mojih ribičkih prijateljih. Ura je bila že nekaj minut čez polnoč in rahlo se je ohladilo. Jutro je bilo še precej daleč. Posebno, če se nič ne dogaja – in tedaj se tam in tisti trenutek

mislim,« riba najbrž res ne bo delala. Po drugi strani pa sem vedel, kako nepredvidljivo je ribje obnašanje in morda se je ravno tisti trenutek pri moji vabi mudila kakšna velika orada ali ugor. Misel, da bi ribi izmaknil vabo izpred gobca, mi ni dovolila, da bi prenehal z ribolovom, zato sem še naprej iz ležečega položaja opazoval vrhova mojih palic. Tudi Brane je še vztrajal.

Palice in ankaranske luči sem vedno slabše videl in kdove katera lepa misel mi je hitela skozi možgane, ko sem utonil v sen, ki mi je skrajšal tisti dve uri in pol, kolikor je še ostalo do svita.

Dobro jutro sta mi voščili moji palici s tisto morečo mirnostjo, ki jo poznamo samo ribiči. Vstal sem in se pretegnil. Iz vode sem najprej potegnil vabo, namenjeno ugorju. Vaba je nekoč bila, ostal pa je le gol trnek. Enako je bilo pri drugi palici. Trnki prazni, rib pa nikjer.

Medtem je prišel do mene Brane. »Je bilo kaj?« sem ga vprašal z zanimanjem. »Ah kje pa,« mi je utrujeno odvrnil. Rahli podočnjaki pod njegovimi očmi so pričali, da so časi ponočevanja mimo. Sebe nisem videl in morda je bilo tako najbolje.

Kmalu je vstal še Ivica in več kot očitno je bilo, da jo je prav on najbolje

od rib. Riba pa je, kot je to v njeni navadi, nenadoma, kot je začela delati, tudi prenehala. Medtem je ura pokazala že devet in ugotovili smo, da bi se prilegla kakšna kavica.

V restavraciji v bližnjem kampu smo si naročili merske kave in staknili glave skupaj. »Kaj naj naredimo? Se vrnemo v Ljubljano?« Z obrazov se nam je razbralo, da nismo bili za to. Stoli so bili tako udobni ... V restavraciji smo bili kakšni dve uri, ko nam je natakar začel nekoliko prestrašeno streči s kavo (verjetno se je spraševal, koliko je bomo še prenesli, preden bomo zlezli skupaj), zato smo se odločili, da bomo rajše nadaljevali z ribolovom.

Do šeste ure popoldan, ko smo se končno odpravili proti domu, smo ujeli le še eno orado. Ujel jo je Brane in jo, tako kot jaz svojo, podaril Ivici.

Med vožnjo domov nismo kaj dosti govorili. Jaz sem razmišljal, kaj je sploh športni ribolov. Znanje, izkušnje, tehnologija, tehnika, stil, orodje, sreča, da si ob pravem času na pravem mestu ...?

Nisem našel odgovora. Morda kdaj drugič. Loteval se me je rahel glavočbol.

*Lenart Levičar Bahtijari,
lenart.bahtijari@t-2.net*

LOV RIB S PLOVCEM

62. Svetovno prvenstvo za nacije bosta gostila Radeče in Sevnica

Na sevniškem gradu je 8. maja 2015 potekala tiskovna konferenca o pripravi na 62. Svetovno prvenstvo za nacije, na kateri je Branko Zelič v funkciji glavnega vodje organizacijskega odbora tekmovanja predstavil načrtovani dogodek, ki bo potekal v Radečah in Sevnici na reki Savi od 7. do 13. septembra.

Navzočim novinarjem in povabljenim sta spregovorila tudi župan Občine Sevnica Srečko Ocvirk in župan Radeč Tomaž Režun. Gospod Srečko Ocvirk je povedal, da skušajo z lokalnimi skupnostmi sodelovati, jim nuditi pomoč in povezovati vse veje turizma, od pohodništva, kolesarjenja, ribištva, da bi privabili čim več ljudi v njihove kraje in tako širili prepoznavnost. Trudijo se tudi pridobiti dovoljenje za plovbo po reki Savi. Plovba naj bi bila dovoljena na določenih mestih, vendar jim to še ni uspelo.

Župan Občine Radeče Tomaž Režun je pohvalil radeške ribiče, ki so znali izkoristiti priložnost, ki jim jo je dala zajezev Save, in so Radeče kot mesto z eno najlepših evropskih tras, če ne celo svetovnih, ponesele v svet.

Predsednik RZS dr. Miroslav Žaberl je dejal, da je RD Radeče ena izmed redkih ribiških družin, ki je sposobna logistično in organizacijsko speljati takšno obsežno tekmovanje, ki ga bo v sodelovanju z RD Sevnica speljala kakovostno in korektno.

Nekaj besed je spregovoril tudi Tomaž Lisec, poslanec DZ, ki je obljubil svojo pomoč, kolikor bo v njegovih močeh. Poslanec DZ Matjaž Han je zaradi službenih obveznosti opravičil svojo odsotnost.

Po končani tiskovni konferenci je prisotne pogostil predsednik RD Sevnica Sandi Kosmač z odličnimi dimljenimi postrvmi, rukolo, limono in domačim olivnim oljem.

Lepo povabljeni v Radeče na ogled treningov in tekmovanj! Lahko se boste popeljali s splavom po reki Savi in potešili lakoto s splavarskim golažem. Lahko pa se boste tudi samo sprehodili ob reki – informacijske table vas bodo opozorile na znamenitosti v Radečah.

Spet bomo imeli priložnost, da se bomo izkazali kot dobri gostitelji, da se bodo ribiči in njihovi spremljevalci dobro počutili v Radečah in Sevnici in se radi vračali.

Vsem odgovornim in vsem tistim, ki delajo »v ozadju«, predvsem pa tekmovalcem želim, da bi vse potekalo brez zapletov in bi bilo veliko dobrih prijemov!

Se vidimo v Radečah in Sevnici.

Mojca Pikelj

Letos RD Radeče in RD Sevnica skupaj organizirata Svetovno prvenstvo za nacije 2015, ki je že 62. po vrsti. Tekmovanje bo na akumulacijskih jezerih HE Vrhovo (tam bodo od Hotemeža do Radeč sektorji C, D in E) in HE Boštanj (na trasi Orehovo bosta sektorja A in B).

Tekmovalo bo štirideset ekip v sestavi pet tekmovalcev + rezerva, dva trenerja, vodja reprezentance in preostalo spremstvo. V Radečah in Sevnici bodo zbrani najboljši ribiči tekmovalci iz vsega sveta.

Vsi ste lepo vabljeni na ogled treningov in tekem, še posebno pa na odprtje prvenstva, ki bo v četrtek, 10. septembra, ob 18.30 na Hotemežu pri ribiškem domu. Od ponedeljka do srede bodo treningi od 10. do 18. ure, v četrtek in petek pa od 10. do 14. ure. Sobota in nedelja bosta tekmovalna dneva; tekmovalni del se bo začel ob 10. uri in končal ob 14. V nedeljo ob 18.30 bo pri ribiškem domu na Hotemežu zaključna slovesnost s podelitvijo medalj in pokalov najboljšim.

BLED

Obisk osnovnošolcev pri blejskih ribogojcih

Na osnovni šoli A. T. Linhart iz Radovljice velik poudarek namenjajo varstvu okolja, zato je že jeseni nastal pogovor z učiteljico Mojco Čadež, ki je izrazila željo, da bi skupina otrok iz 6. in 7. razredov obiskala Center za vzrejo in ohranitev avtohtonih rib ribiške družine Bled (CVOAR).

Tako se je skupina tridesetih učencev skupaj z učiteljicama Mojco Čadež in Ivico Gracelj z avtobusom odpravila iz Radovljice na Bled. Po krajšem pešačenju so prispeli v Zako, kjer je CVOAR.

Učence in njihovi učiteljici sva sprejela ribogojca Toni Strgar in Brane Mulič in jim na slikovit način predstavila pomen ohranjanja domorodnih vrst sladkovodnih rib. Učencem sva razložila razliko med tujerodnimi in domorodnimi vrstami rib. Po krajšem predavanju so se učenci razdelili v dve skupini, od katerih si je ena ogledala zgradbo, kjer je vališče, druga pa zunanje bazene, nato sta se skupini zamenjali.

V vališču so otroci lahko videli celoten razvoj ribe od ikre do mladice, saj je prav v tem času potekalo valjenje iker lipana, prav tako pa mladice jezerske in gensko čiste potočne postrvi, s katero se naša RD še posebno ponaša, saj je plod dolgoletnega dela in znanja.

Na zunanjem delu so si otroci ogledali bazene, v katerih so mladice že omenjenih vrst rib in plemenska jata. Takoj so opazili razliko v rasti med potočno postrvjo in lipanom, saj lipan raste počasneje. Ogledali so si

● SREČANJA

Tradicija Podkovanega krapa se nadaljuje

Ob Podpeškem jezeru pri Ljubljani je 23. maja letos že enainštiridesetič zapovrstjo potekalo tradicionalno tekmovanje Podkovani krap, ki ga organizirajo v RD Barje. Kljub deževnemu vremenu, zaradi katerega se je gladina jezera precej dvignila, so organizatorji vztrajali, ribiči pa tudi. Enaindvajset se jih je udeležilo tekmovalnega dela, vseh prijateljev tradicionalnega druženja pa je bilo okoli štirideset.

Res je v dneh pred tekmovanjem zelo deževalo in jezero je bilo razlito. Toda za najbolj zagrizene ribiče tudi to ni bila ovira, saj vedo, da krapci v takih okoliščinah prav dobro prijemljejo. Organizatorji so vztrajali pri dolgoletni tradiciji, zbrali ekipo in uspešno izvedli tekmovanje.

tudi shrambo za ribjo krmo, kjer smo jim pokazali različne vrste ribje hrane. Na koncu ogleda so otroci poskusili nakrmiti ribe, kar je bilo zanje še posebno zanimivo.

Otroci so bili z ogledom zelo zadovoljni, prav tako njihovi učiteljci, ki sta se že priporočili za ogled v naslednjem šolskem letu

Na koncu moram poudariti, da

naša RD skrbi za ozaveščanje mladine predvsem na okoljevarstvenem področju, kamor spada tudi sladkovodno ribištvo. Tokratni obisk je bil prvi iz omenjene OŠ, sodelujemo pa z vsemi šolami na našem območju, saj nam veliko pomenita delo z mladimi in odnos zanamcev do ohranjanja narave.

Brane Mulič

Otroci so z zanimanjem prisluhnili razlagi o vzreji rib.

KOROŠKA

Pomembna pridobitev ribnika Brdinje

Mirko Preglau, gospodar Koroške RD, je predlagal, da bi na ribniku Brdinje, ki je v lasti in upravljanju Koroške RD, uredili dva prostora, dostopna invalidom na vozičku. Pobudo je podprlo tudi vodstvo RD in tako smo koroški ribiči med redkimi, ki smo izvedli to humano dejanje.

Pri izvedbi obeh lovnih mest sta sodelovali Občina Ravne in Koroška RD. Na omenjenem ribniku sta v bližini obeh lovnih mest označena tudi dva parkirna prostora za invalide. Za invalidom prijazno dejanje se v imenu vseh, ki bodo uporabljali lepo dostopna lovna mesta, najlepše zahvaljujemo ribiči z gibalnimi težavami.

Razgovori o sodelovanju pri postavitvi še kakšnega lovnega mesta potekajo tudi z drugimi občinami in društvi invalidov koroške regije. Upamo, da bodo uspešni.

Ivan Merc

Dve lepo urejeni in dostopni lovni mesti za invalide z gibalnimi težavami. Upamo, da bo kaj takega nastalo še kje.

Ribiško tekmovanje Podkovani krap, ki vsako leto maja poteka ob Podpeškem jezeru pri Ljubljani, poganjajo tradicija, prijateljstvo, ribolov in ljubezen do narave.

23. maja, na dan tekmovanja, je bilo nebo oblačno in zjutraj je dež prenehal. Priprave so stekle in ob osmi uri zjutraj se je tekmovanje le lahko začelo. V veliko pomoč so bili šotori, pod katerimi so se družili tekmovalci, organizatorji in obiskovalci, saj se je med tekmovanjem znova ulilo kot iz škafe in jezero se je še bolj razlivalo po okoliških travnikih. Toda krapci so razmeroma dobro prijemali in tekmovanje je bilo napeto.

Na Podkovnem krapu je pomembno, da ribiči poskusijo posamezno in v ekipi treh ribičev uloviti najtežjega krapa. Štejejo le krapci, druge ribe ne, po tehtanju pa jih takoj izpustijo nazaj v jezero. Letos so ujeli sedem krapov in nekaj ribjega drobiža.

Posamezno je slavil Rajko Kalan s 3.720 g težkim krapom, ki je v začasno last prejel tudi prehodni pokal Podkovani krap. Drugi je bil Emir Kučukovič s 3.520 g težkim krapom in tretji Zvone Plohl s krapom, ki je tehtal 3.480 g.

Ekipno je slavila ekipa Menola iz

Izole, v kateri so bili Janez Pucihar, Luka Maslo in Rajko Kalan. Ujeli so dva krapa, ki sta skupaj tehtala 7.040 g. Drugouvrščeni Emir Kučukovič, Rasim Japič in Jože Jarc so sestavljali ekipo Carp team in zasedli drugo mesto s krapom, ki je tehtal 3.520 g. Krap Zvoneta Plohla je ekipi King, ki sta jo sestavljala še Branko Strajnar in Josip Turk, prinesel tretje mesto.

Druženje smo v veselem vzdušju sklenili pod šotori, kjer je za pogostitev skrbela nekoliko pomlajena gostinska ekipa RD Barje. Hvala vsem udeležencem za zaupanje, gasilcem PGD Trnovo za zagotavljanje varnosti in zdravja ter pridnim pomagačem iz RD Barje, ki so vztrajali kljub deževnemu vremenu ter uspešno zaključili tradicionalno tekmovanje in druženje.

Vse tekmovalce lepo vabimo, da se ribiškega tekmovanja Podkovani krap znova udeležijo tudi prihodnje leto.

Jure Ušeničnik

SLOVENSKA BISTRICA

Druga šola ribolova za mlade ribiče

V soboto, 9. maja letos, smo člani Komisije za delo z mladimi ribiči v RD Slovenska Bistrica in ribiška sekcija Slovenske Konjice organizirali drugo šolo ribolova za mlade ribiče na ribniku Jernejček pri Zbelovem.

Ker je bila šola ribolova za vse mlade ribiče, ne glede na članstvo v RD, smo namenili predvsem poudarek predstavitvi načinov športnega ribolova.

Po jutranjem zboru je zbrane mlade ribiče v imenu RD Slovenska Bistrica najprej pozdravil predsednik sekcije Slovenske Konjice Danilo Peršenovnik, v nadaljevanju pa predstavil ribnik Jernejček, domačo RD, ZRD in RZS. Ker se je šole ribolova udeležilo osemnajst mladih ljubiteljev športnega ribolova, smo mlade razdelili v tri skupine in jim prikazali načine športnega ribolova. Začeli smo z muharjenjem, beličarjenjem, lovom na dnu na las – krapolovom in vijačenjem.

Udeleženci šole ribolova z mentorji

Zadnji napotki pred krapolovom

Trenutek iskrenega veselja

Mladi ribič z amurjem

Predstavili smo posamezne vrste rib, ki jih mladi lahko ujamejo v našem ribolovnem okolju. Velik poudarek smo namenili tudi ribiški etiki in ravnanju z ujeto ribo. Za mlade je bilo še posebno zanimivo, ko smo mentorji med prikazovanjem tudi sami ujeli ribo (ploščič, krap in ščuka). Prav tako smo mlade seznanili z marsikatero na videz nepomembno podrobnostjo, ki pa v ribičiji veliko pomeni, da ujamemo kakšno ribo več.

Čas do obeda je hitro minil in pripravljeno kosilo je mladim resnično teknilo. Po kosilu je bil še skupinski ribolov, kar je večina mladih komaj čakala, da bi pridobljeno novo znanje preizkusili še v praksi. Mladi ribiči so ujeli kar nekaj krapov, ploščičev, rdeček in celo amurja.

Muharski met

Namenjein čas do konca ribolova se je kar prehitro iztekel in sledil je zaključek s podelitvijo spominskih

priznanj za udeležbo v šoli ribolova. Priznanja so prejeli vsi sodelujoči mladi ribiči.

Iskriv nasmešek in hvaležen pogled mladih ribičev ob ulovu ribe ali prejemu priznanj je zadosten razlog, da se mentorji mladih ribičev trudimo in organiziramo aktivnosti zanje. Vsaka ura, ki jo mladi preživijo v naravi ob vodi, je v zdajšnjem času neprecenljiva, saj nam je uspelo mlade pritegniti iz betonskega vsakdana, stran od računalnikov v naravo, mir in tišino.

Konrad Hohler

V Žireh sta doma sloga in prijateljstvo

Vsako leto konec maja člani RD Žiri pripravijo čudovit ribiški piknik, ki se ga udeležijo ribiči in okoliški prebivalci, ljubitelji pečenih postrvi in dobre družbe. Izkoristili smo priložnost in se odpeljali na žirovski konec tudi zato, da bi obiskali piknik in poklepetali z marljivimi ribiči, ki ga pripravljajo. Brez kratkotrajnega in nadvse osvežujočega ribolova sicer ni šlo, smo se pa znova uspeli prepričati, da v tamkajšnjih krajih živijo izredno prijazni in delavni ljudje, zavezniki narave in borci za domorodno potočno postrv.

Med hribi vzhodno od Idrije in zahodno od Polhovega Gradca proti Škofji Loki teče očarljiva predalpska reka hudourniškega značaja, Poljanska Sora. Z njo gospodarijo v RD Sora Škofja Loka, RD Visoko in RD Žiri (več o njihovi reki in tamkajšnjem ribolovu lahko preberete v Ribiču, 5/2015). Po sproščujočem ribolovu na Poljanki, ki smo ga doživeli že pred časom, smo obdržali stik s tajnikom RD Žiri, **Mitjem Kozamernikom**. Na uho nam je nato prišla vest o žirovskem ribiškem pikniku, zato smo ga znova poklicali in z veseljem se je ponudil, da bi bil naš vodnik.

Ker brez ribolova pač ne gre, nas je najprej povabil na potočnice in lipane, ki jih je veliko v predelu revirja 16A1 nekaj sto metrov pod Žirmi, koder Mitja najraje lovi. Član RD Žiri je od leta 2011, funkcijo tajnika, ki mu nalaga veliko administrativnega in drugega dela, pa opravlja od leta 2012. Spominja se ribiških začetkov ob Trbojskem jezeru, kjer še vedno zelo rad lovi. Na Poljanski Sori muhari – najraje s posnetki ličink lovi potočne postrvi, pa tudi ribolov lipanov mu ni tuj. Pred tedni je pri Ledinici pod Žirmi ujel zares čudovito, okoli 50 cm dolgo domorodno potočnico. Tudi on je ponosen, da je trud vodstva in preostalih članov RD že viden tudi v obliki odličnega ribolova. Na ribiškem pikniku je skrbel za nadzor nad strežbo in da sta izdaja rib in pijače potekala kolikor mogoče tekoče. Zato se mu je mudilo pred ribiški dom in ribolov, ki je bil, mimogrede, zelo uspešen.

Urejen ribiški dom in prenovljena ribogojnica

Pripeljali smo se pred ribiški dom, ki stoji na jugozahodnem robu Žirov, ob poti v Spodnjo Idrijo. Izpod hriba za

Poljanska Sora teče le lučaj od ribogojnice in ribiškega doma RD Žiri, kjer je bil spomladanski ribiški piknik.

Dela za prenovljeno ribogojnico so se končala lani, letos bo objekt predan upravljavcem za opravljanje temeljne dejavnosti, to je vzreje potočnih postrvi in šarenk.

Najpomembnejši revir RD Žiri, Poljanska Sora, slovi po velikih domorodnih potočnicah in čudovitih lipanih.

Gospodar, ribogojec in ribiški čuvaj Štefan Sabari je na ribogojnico in svoje sodelavce ribiče zelo ponosen. Takole je nakrmlil šarenke in pokazal, da so tudi v Žireh zelo živahne. ▶

domom izvira kristalno čista voda in napaja ribogojnico. Slednjo so zgradili leta 1957, ribiški dom pa nekaj let za tem. Je zbirališče okoliških ribičev, mesto za sestanke in ribiške piknike. Tudi za tokratnega je bilo vse pripravljeno, kar je bilo videti že od daleč. Ob prihodu nas je toplo pozdravil **Štefan Sabari**, gospodar RD Žiri, ki je tudi ribogojec in ribiški čuvaj. Štefan je ribič že 48 let, član RD Žiri pa od leta 1984. Peljal nas je v ribogojnico, kjer letos plava 140.000 mladice potočnih postrvi, kar je sicer

in lipanov je trenutno pri njih veliko, so pa slednji zahtevnejši za vzrejo. Hudomušno je pripomnil, da če bi bilo potočnic toliko kot klenov, bi lahko takoj končal s svojim delom. Razširjenost bučmanov pripisuje segrevanju vode, ki tem belicam prija, potočnicam pa sploh ne godi.

Sanacijo ribogojnice, ki je poleg ribiškega doma za žirovske ribiče najpomembnejša zgradba, so končali lani. Projekt jim je uspel le s pomočjo lastnih finančnih sredstev, kar je za zdajšnje čase velik uspeh. V uporabo

Umirjeno in preudarno je razložil, da sodi njihova RD po številu članov med manjše ribiške družine v Sloveniji. »Vseh članov je okoli 50, k temu številu pa moramo prišteti še mladince. Člani so večinoma muharji, nekaj je tudi beličarjev, ki radi lovijo klene.«

Predsednik je že trinajsto leto, za ponovno opravljanje funkcije pa se je odločil zaradi potencialov, ki jih vidi v RD, in zaradi kakovostne ekipe, ki se je vzpostavila. Pravi, da so zares složni in vsi skupaj delajo z

Marljivi Mitja Kozamernik, ki je član RD Žiri od leta 2011, opravlja delo tajnika. V Poljanski Sori najraje lovi velike potočne postrvi in lipane, na ribiškem pikniku pa je skrbel, da sta izdaja pečenih rib in pijače potekala nemoteno.

Ribička Nuša Kovač je velika ljubiteljica narave in pečenih rib. V Žireh se je počutila odlično, povedala pa nam je še, da se bo ob Poljansko Soro zagotovo vrnila.

Majskega ribiškega piknika se vedno udeležijo veliko starih in mladih. Da so pečene postrvi zares odlične, priča dejstvo, da so na zadnjem pikniku obiskovalci v le štirih urah pojedli več kot petsto rib!

določeno v Ribiškoogojitvenem načrtu. V vališču imajo zaprt sistem vode iz rezervoarja, kamor teče čista izvirna voda izpod hriba Vrsnik. »Vsako leto v ribolovne revirje vložimo okoli 500 primerkov potočnih postrvi, od katerih jih kar nekaj meri tudi več kot 50 centimetrov«, je ponosno povedal. »Žirovska potočna postrv ima po nekaterih raziskavah kar 87 % genov čiste donavske potočne postrvi, kar jo uvršča med gensko čistejšee populacije.«

Ogledali smo si tudi zunanje baze, kjer plavajo večje potočne postrvi in šarenke. Ribogojnica ima sicer letno zmogljivost okoli 500.000 nasmukanih iker potočnih postrvi in še dve toni šarenk. Od teh jih okoli 600 kg vložijo v ribolovne revirje (spodnji del Poljanske Sore oziroma revir 16A1 pod Fužinami), dolgoročno pa želijo na leto vložiti še od 300 do 400 kg domorodnih potočnic. Gospodar Štefan je odliččen sogovornik in povedal nam je njegovo mnenje, da je najpomembnejše delo za ponovno naseljevanje potočnih postrvi. Klenov

jo bodo predali še letos, česar so zelo veseli. Pridobili so vsa dovoljenja, zato lahko ribe prodajajo tudi drugim ribiškim družinam.

Širše območje Žiri je na hudourniškem in poplavnem območju. Lanske vodne ujme so povzročile za kar 48.000 evrov škode na gojitvenih potokih. V Žireh sicer nimajo težav s pretiranim obsekavanjem obrežja, tudi škarpe in pragovi so izdelani korektno oziroma bolje kot drugod. Z izvajalci urejanja vodotokov dobro sodelujejo, kar pa je posledica vložene truda za boljše medsebojno komunikacijo v zadnjih letih. Ko so z naročniki in izvajalci našli skupni jezik, težav ni bilo več. »Pred posegom smo ribiči pravočasno obveščeni, da lahko v miru opravimo izlov,« je še povedal gospodar Štefan.

O ribiški družini in njenih izzivih

V sproščen pogovor se je vključil tudi **Miro Mahnič**, predsednik RD Žiri.

velikim veseljem. »Funkcija je seveda zahtevna, je dodal, »ker terja celega človeka in odrekanje prostemu času, kar ni enostavno.« Sicer pa je pohvalil ekipo sodelavcev RD, s katerimi odlično sodeluje.

Tradicijo imajo že vse od leta 1953, ko so ribiško družino ustanovili štirje ustanovni člani. Strategija, ki jih vodi pri delu, je vrniti domorodno potočno postrv v vse njihove vodotoke, ob tem pa skrbeti tudi za lipane, sulce in manjše domorodne vrste. Ob tem je pripomnil, da sta po njegovem mnenju za kakovostno opravljanje funkcije potrebna vsaj dva mandata, to je osem let, da se projekte lahko tudi uspešno zaključijo. Poleg sloge med samimi člani je poudaril zelo dobro sodelovanje z lokalno skupnostjo, občino in drugimi društvi v Žireh. To se kaže tudi v izvedbi vsesplošne čistilne akcije, ki poteka v njihovi občini. Njena glavna organizatorica je že dvajset let prav RD Žiri, sodelujejo pa skorajda vsi v občini: lovci, planinci, gasilci, različna društva

in osnovna šola, ki ima takrat celo naravoslovni dan in si po opravljenem delu ogledajo ribiški dom in ribogojnico.

V RD Žiri so včlanjeni tudi mladinci, zanje skrbi **Andrej Gladek**. Izpostavil je, da mlajša generacija večinoma ni pripravljena tako aktivno delati prostovoljno in brezplačno, in pripomnil, da tudi v njihovi RD opažajo težnjo, da bi v svoje vrste uspeli pritegniti več mlajših članov, ki pa v času srednje šole ali fakultete dobesedno izginejo z »ribiškega radarja«.

Miro Mahnič, predsednik RD Žiri, z vnukom Maksom med ogledom žirovske ribogojnice. Dejal je, da sta sloga in prijateljstvo med ribiči izjemnega pomena ter da je obe vrlini treba gojiti in prenašati na mlajše.

vse leto, se pa pozna, če je deževno in so vode narasle. »Takrat turistov ni.« Poljanska Sora bi bila zanimiva tudi za sulčelov, če bi bilo v reki več teh velikih salmonidov. »Ker jih je malo, jih ribiči zelo čuvamo. Letno je dovoljeno upleniti le enega sulca nad 80 cm, nato pa se sezona zaključí!«

Skupaj z občino načrtujejo ribnik

Žirovski ribiči načrtujejo skupaj z občino ribnik, ki naj bi bil ob narav-

Izvrstne postrvi, ki so jih obiskovalci dobesedno razgrabili, sta spekla ribiča Edvard Padovac, član UO in predsednik gospodarske komisije, ter Marjan Omerzel, član UO, hišnik in skrbnik vinotoča.

že zbrala pod šotorom. Tajnik Mitja Kozamernik je pripomnil, da so nekateri med njimi ribiči, večina pa ne. »Piknika se udeležijo tudi okoliški prebivalci, kajti pečene šarenke so tako dobre, da hodijo ponje kar s škatlami in vrečkami.« Ni čudno, če jih pečejo ribiči v dobro utečeni ekipi, kjer vladata sloga in prijateljstvo. Na letošnjem pikniku ni bilo nič drugače, le rib so prodali nekoliko več kot prejšnja leta, več kot petsto!

Nuša Kovač, ribička in ljubiteljica

Viktor Košir, obiskovalec z Žirovskega vrha, je spontano raztegnil meh harmonike in z venčkom domačih dodal svoj prispevek k prijetnemu vzdušju.

Pri vprašanju ribiškega turizma se predsednik Miro Mahnič sprašuje, kje so njegove meje. Izpostavil je pritisk na vode in temeljne naloge ribiških družin, ki so neprofitna društva v javnem interesu. Meni, da je področje v zelo omejenem obsegu lahko zanimivo, več pa bo pokazal čas. Pred nedavnim so pristopili k projektu spletne prodaje dovolilnic in si nekaj finančnih sredstev, s katerimi bodo lažje gospodarili in izpolnjevali obveznosti, obetajo tudi iz tega vira. »Neizogibno pri ribiškem turizmu je predvideti njegov vpliv na vodotok in seveda okrepitev čuvajske službe, ki je že tako ali tako zelo obremenjena,« je še dodal predsednik.

Vital Justin, član nadzornega odbora RD Žiri, se je vključil v pogovor in dodal, da zadnja leta na Poljansko Soro zahaja vedno več tujih ribičev. »Prihajajo zlasti Skandinavci, Rusi, Italijani in Francozi. Najdejo nas na spletu, zanima pa jih domorodna potočnica, kar je tudi sicer trend v Sloveniji in širše v regiji.« Dodal je, da je zanimivo, da reko obiskujejo

nem kopaljšču ob reki Sori. Nedavno so sprejeli nov prostorski načrt, v okviru katerega je predvideno vodno telo v velikosti okoli 2.500 m², globoko približno 2,5 m, z urejeno okolico, predelom za drstišče, z možnostjo povečanja njegove površine, prostorom za avtodome in družabnim objektom za gostinske namene. Pohvalno je, da ribišva v Žireh ne potiskajo na obrobje, temveč ga vpletajo v širše družbene aktivnosti. Takšnega zgledega sodelovanja bi se lahko učili v marsikateri slovenski občinski upravi, ki je servis državljanov. V Žireh upajo, da bi ribnik zaživel v roku petih let, nato pa bodo vanj naselili krape in popestrili možnosti za ribolov na Žirovskem, kjer so vode večinoma namenjene ribičem muharjem.

Ribiški piknik in slastne pečene postrvi

Z žirovskimi ribiči smo se tako prijetno zaklepetali, da smo kar malo spregledali množico ljudi, ki se je

narave iz Podutika pri Ljubljani, je bila na ribiškem pikniku prvič. »Povabili so me prijatelji ribiči in sem rekla, zakaj pa ne. Rada imam ribe in dobro družbo, ki je med slovenskimi fanti, zlasti ribiči, ne manjka. Žirovski ribiči so sijajni gostitelji in takoj smo se zapletli v pogovor o ribolovu v njihovih koncih. Tukaj še nisem lovila, sedaj pa me zelo zanima, če imajo v Poljanski Sori res tako velike postrvi.«

Tudi sami smo se končno usedli za mizo, natočili vrček piva in pri Vitalu in Štefanu plačali za vsakega po eno postrv. Bile so zares odlične in šle so nam zelo v slast. **Viktor Košir** z Žirovskega vrha je nato spontano poprijel za harmoniko in zaigral venček domačih. Nazdravili smo z vsemi znanimi in neznanimi obrazi pod šotorom in se prepusili sproščnemu majskemu popoldnevu. Življenje v Žireh je lepo! Naslednjic pridite tudi vi in se prepričajte na lastne oči.

Jure Ušeničnik

NAVEZE ZA LOV KRAPOVCEV (8. DEL)

Naveza za ribolov na zamuljenem ali poraslem dnu

Za uspešen ribolov krapovcev ni potrebno natančno poznavanje vseh mogočih navez. V večini primerov lahko uspešno lovite z eno in isto, ki pa je lahko povsem neuporabna v drugačni vodi ter za divje in izbirčne ribe. Zato je modro poznati več navez, s katerimi se lahko prilagodite različnim razmeram. V nadaljevanju sestavka opisujem izdelavo naveze, ki je rešitev za ribolov na zamuljenem ali poraslem dnu (angl. Chod rig).

Naveza za ribolov na zamuljenem ali poraslem dnu (angl. Chod rig) izhaja iz idejne zasnove D-naveze, ki smo jo že spoznali v Ribiču, 4/2015, vendar je v primerjavi s slednjo bolj priljubljena. Avtor naveze naj bi bil Frank Warwick, ki je želel izdelati preprosto navezo za ribolov na mehkem in zahtevnejšem dnu (op. prev.). Kot namiguje že njeno ime, se najbolje izkaže na mehkem dnu, na katerem so lahko tudi različne manjše ovire. Izvirno ime naveze naj bi bilo „meljna naveza“ (angl. Silt rig), deluje pa tudi na drugih trših vrstah dna. Ime naveze je določeno prav z njeno specifično funkcijo, to je lebdenjem vabe nad mehkim dnom, ki je lahko zamuljeno oziroma, pravilneje: meljasto (op. prev.).

Navezo boste le redko zapletli, pa tudi zasek je zanesljiv, saj se krapovci le stežka znebijo njenega končnega dela s trnkom. Z navezo se najbolje kombinirajo lebdeče vabe (angl. Pop up), uporaba drugih pa se pri tej navezi ne izkaže najbolje. Lebdeča vaba je na navezo pritrjena z gumico in drobnim obročkom, ki je nataknen na odsek laksa v obliki črke D. Prepričajte se, da vaša vaba zares lebdi, to lastnost pa preverite tudi na lovni globini, ne le blizu površine. Uporaba vrvice s svinčnim jedrom sicer ni več v modi kot nekoč, a jo boste za izdelavo naveze za ribolov na zamuljenem ali poraslem dnu še potrebovali. Nekateri ribiči jo zamenjajo s t. i. maskirno predvrvico (angl. safe zone leader). Vedno uporabite le izjemno ostre

Sestavine za izdelavo

Sestavine, ki jih potrebujete za izdelavo naveze za ribolov na zamuljenem ali poraslem dnu, so: trnek, škarje, boljiji, igla za prebadanje boljijev, priprava za zategovanje vozlov, utež, droben obroček za navezo ali posebna vrtljiva, vžigalnik, vrvica s svinčnim jedrom ali maskirna predvrvica, vrtljiva, kroglice, volframova pasta, gumica za pritrnitev vabe (bojljija), navaden laks ali fluorokarbonski laks in gumijasta prevleka za utež.

trнке in se prepričajte, da zgornja od dveh kroglic, ki jih uporabite pri izdelavi naveze, ni pritrjena nepremično. V mislih imejte zdravje in dobro počutje krapovcev ter poskrbite za možnost, da se kasneje riba ob neuspelem zategu lahko znebi vabe in uteži.

Naveze lahko izdelate na različne načine, tudi opis v nadaljevanju je le eden od mnogih, ki ga bodo ribiči lahko uporabili.

*Besedilo in fotografije:
Radek Filip
Prevedel: Jure Ušeničnik*

1: Odrežite približno 20 cm navadnega ali fluorokarbonskega laksa. Sam uporabljaj zadnjega, ki ima nosilnost 25 lb (11 kg).

2: Na laks namestite trnek, ki ga sicer uporabljate za ribolov z lebdečimi vabami.

3: Na koncu pustite približno 5 cm laksa, ki bo služil kot končni del (lasek) za vabo. Trnek namestite na laks brez uporabe vozlov (angl. knotless knot).

4: Na končni del laksa (lasek) namestite poseben obroček.

8: Gumico pretaknite skozi droben obroček na laksu in oblikujte preprosto zanko. Nekateri proizvajalci opreme za krapolov ponujajo posebne vrtlilke, ki nadomestijo tako gumico.

12: Na vrvcu s svinčnim jedrom ali na maskirno predvrstico namestite utež. Uporabite posebno zaponko z možnostjo hitrega odpenjanja. Nanjo poveznite gumijasto prevleko.

5: Končni del (lasek) zavijajte nazaj in pretaknite skozi ušesce trnka.

9: Z iglo prebodite bolj in ga namestite na gumico. Položaj vabe utrdite z zatičem (štoperjem).

13: Na vrvcu s svinčnim jedrom namestite kroglico.

6: Zaključni del končnega dela laksa (lasek) zažgite z ognjem vžigalnika.

10: Na drugo stran naveze s pomočjo lipanovega vozla (angl. Blood knot) pritrдите vrtlilko z obročkom. Vozel navlažite in ga utrdite z uporabo priprave za zategovanje vozlov. Pri tem uporabite primerno silo. Odvečni del odrežite s škarpami.

14: Do tega koraka izdelave je sistem z utežjo in kroglico videti takole.

7: Takole je videti osnova naveze za ribolov na zamuljenem ali poraslem dnu. Kroglica, ki jo je oblikoval segreti laks, preprečuje, da bi laks, ki nosi vabo, ušel iz obročka trnka.

11: Na vrtlilko namestite malo volframove paste.

Na sistem namestite ključni del naveze, opisan v korakih od 1 do 11.

16: Na vrvico s svinčnim jedrom ali na maskirno predvrvico namestite še drugo kroglico.

17: Navežite glavno vrvico (laks) in naveza je pripravljena za ribolov.

18: Ključni del naveze.

19: Radek Filip, avtor prispevka, z velikim krapom, ki ga je ujel s pomočjo naveze za ribolov na zamuljenem ali poraslem dnu (*angl.* Chod rig).

Naveza za ribolov na zamuljenem ali poraslem dnu se zelo dobro izkaže v revirjih, ki so bogati s podvodnim rastlinjem, na kar namiguje že njeno ime.

Večer na Krki

Sezona muharjenja je bila na višku. Do konca maja je manjkalo samo še nekaj dni in vreme tisto soboto, ko se je dogajala v nadaljevanju opisana zgodba, je bilo končno idealno. Prejšnje dni je bilo namreč oblačno z občasnimi padavinami, dan poprej pa je končno posijalo sonce in deželo je napolnila prijetna toplota.

Tistega popoldne sem se odpeljal iz Ljubljane v smeri moje najljubše reke v bližino Zagradca z dvema namenoma. Najprej sem si hotel ogledati vikend, ki so ga prodajali tam v bližini, obenem pa sem nameraval izkoristiti priložnost, da preostanek dneva namenim muharjenju na Krki. No, v Murphyjevem stilu se je vse skupaj okoli hiše zavleklo in čeprav sem imel opremo za muharjenje v avtu, nisem verjel, da jo bom imel čas uporabiti. Proti večeru sem zadevo vseeno nekako uredil, tako da sem se prav na hitro poslovil in odhitel po cesti v smeri zahajajočega sonca z mislijo, da bom še uspel ujeti večerni skok.

Avto sem parkiral v bližini šmihelskega mostu, pod katerim teče zelena Krka. Pogled na kristalno čisto vodo in dno, poraščeno z zelenim mahom, vmes pa temne globine, ujete za lehnjakovimi pregradami, kjer si kar čutil prisotnost ribjega življa, me je napolnil z radostjo in tihim, napetim pričakovanjem ribolova. Na hitro sem se preoblekel, sestavil muharico, nato pa »gas« po toku navzgor, proti mojemu najljubšemu terenu okoli podrtega mlina. Ta je kakšen kilometer višje ob bregu dolenske lepote, kjer se je v strmo pobočje vrnilo nekaj hiš in star odsluženi mlin. Kolesje se je že dolgo tega ustavilo, tolmun nad mlinom in brzice pod njim pa so idealno skrivališče za veliko postrvi s tamkajšnjega dela Krke.

Med hojo sem spontano opazoval dogajanje na vodni površini. Videl sem množico rib, kako se dvigujejo neposredno ob nasprotnem bregu, kjer ni poti in je voda malo globlja. Ribe so bile zelo aktivne in so vneto pobirale žuželke s površine. Z opazovanjem vodne površine sem poskušal ugotoviti, kaj pobirajo. To je bilo na hitro težko določiti, saj je v zraku mrgolelo drobnih letalcev. Vseeno sem nad površino razbral več malih črnih ločnic in sivkastih enodnevnih. »S katerimi muhami pa se v resnici prehranjujejo, bom že ugotovil, ko bom pričel muhariti,« sem si mislil.

Nenadoma mi je od presenečenja zastal korak – malo za otokom, ki ga tam naredi eden od krakov Krke, sem namreč na površini opazil veliko temno senco, ki se je ravno takrat dvignila za suho muho. Nisem mogel verjeti tiste-

Foto: V. Mikec

mu, kar sem videl, zato sem nekaj časa počakal v zavetju najbližjega grma, da se ponovno prikaže in potrdi svojo velikost. Njena ponovna pojava je utrdila mojo odločitev, kje bom tistega dne pričakal večer. Odšel sem še kakih sto metrov višje proti toku in medtem na trnico s premerom 0,12 mm navezoval črnega CDC-šaša s sivimi krilci, ki sem ga zvezal na trnk, # 16. Pazljivo sem zabredel v vodo in se ozrl za krogi, ki jih puščajo ribe med pobiranjem. Na levem bregu nasproti mojega stojišča je zaupljivo pobirala riba in moj prihod je ni prav nič prestrašil. Predložil sem muho kak meter pred ribo in potočnica je začela svoj divji ples na dnu. Boj je bil kratek in preveč enostranski. Zlato rumeno telo se je uporno borilo za svobodo, nato pa nemočno obležalo na boku v plitvini. Na široko je odpirala škrge in gobček ter hlatala za vodo. Opazil sem, da ima desni kot gobčka poškodovan; domneval sem, da od boja z drugim ribičem ali krivolovcem še nedolgo tega. Rana je bila namreč še dokaj sveža. Ocenil sem jo na približno štirideset centimetrov in jo previdno odpel ter spustil. Hitro je izginila v temo pod lehnjakovimi pregradami.

Moj šaš je bil ves prekrit s sluzjo. Previdno sem ga opral v vodi, posušil z nekaj slepimi meti in ponovno namastil z oljem za muhe CDC. Ob nasprotnem bregu so se ribe še vedno dvigovale, zato sem jim poslal moj, sedaj preverjeni pozdrav. Takoj za tem, ko je muha pristala na površini, se je nanjo ihtavo dvignila dvajset centimetrov dolga šarenka. Divje je opletala na koncu trnice, mi od blizu pokazala svoj mavrični život in odplavala nazaj prav tako hitro, kot je prišla do mene. Posušil sem muho z nekaj slepimi meti in jo predložil novi ribi. Zateg, utrujanje, odpenjanje in svoboda. To sem v kake pol ure ponovil kar nekajkrat. Muha je bila ponovno vsa mokra in prežvečena, zato sem moral ponoviti postopek sušenja in namaščevanja. Ker ni hotela plavati, tako kot sem si želel, sem jo odtrgal s trnice in započil v košček pene, ki jo imam prav za ta namen pritrjeno na muharski telovnik. Pustil sem jo, da se je tam nekaj časa sušila, preden sem začel z njo loviti v naslednjem krogu.

Navezal sem nov posnetek istega šaša v črni barvi, saj je odlično lovil, in nadaljeval z muharjenjem. Prijemi so se

kot prej vrstili eden za drugim, a žal so se trudile samo majhne šarenke. Med premikanjem po vodi navzdol sem v obrežnem grmovju izgubil nekaj muh, čemur je botroval nepravilni predložek ali pa nepazljivost ob metu nazaj. Tako mi je začelo primanjkovati podobnih posnetkov. Nazadnje sem utrgal še zadnjega iz serije in omenjene velikosti. Sicer sem imel še nekaj navezanih na trnkah, # 12, vendar sem predvideval, da niso prave velikosti. Zato sem poskusil s srebračem na dvanajstici. Žal ribam nekaj na njem ni bilo všeč, ker so ga tudi po nekaj poskusih zavračale. Utrgal sem

priplavala nad ribo, ne da bi zarazila. Gobec je zarezal vodno površino in riba je pobrala. Zategnil sem in takoj vedel, da ni tista prava. Iz vode se je v divjem skoku pognala šarenka.

Le od kje se je vzela, mi je šinilo skozi misli. No, kar je, tu je! Ribo sem hitro utrudil, saj sem se zanašal na moč trnice in jo osvobodil male kovinske nadloge. Ponovno sem namastil muho in oprezal v mrak. Nekaj časa ni bilo o veliki ribi niti sledu. Jasno, preplašilo jo je divjanje ribe pred njo, mogoče pa je bila manjša riba celo njena varovalka. Že nekajkrat sem namreč med ribolovom

Kot da sta pritisk in moja močna želja zadostovala, se je riba tik pred brzico obrnila nazaj in odplavala v globino ob nasprotnem bregu. Tam se voda malo umiri zaradi okljuke, ki jo dela reka, in odločil sem se tam končati najin boj. Previdno sem se podal v zelo tvegan manever prečkanja reke, na tistem mestu polne vdolbin in lukenj med lehnjakovimi nazobčanimi skalami. Še vedno je bil svež spomin izpred leta ali dveh, ko sem se v mraku vračal k bregu, se spotaknil ter na ostrih skalah polomil dragoceno muharico in do krvi porezal roke. Zato je bil vsak korak previden in preišljen. Trajalo je kar nekaj časa, da sem srečno prispel na drugo stran. Ves čas je velika riba mirovala v mirni vodi ob bregu. Verjetno sta ji mrak in globlja voda nudila varljiv občutek varnosti. Nisem bil stoodstotno prepričan, kdo je moj nasprotnik na drugi strani trnice in res me je zanimalo, kaj sem ujel. Tiho sem se poskušal ob bregu približati ribi, pri tem pa že pripravljaj podmetalko, ki je do takrat sploh nisem uporabil in je ves čas visela z magnetne sponke na hrbtu. Vse ribe sem namreč osvobodil že v vodi. Moj poskus približevanja je ribo zdramil in ponovno je zdvijala proti brzici. Moja Loomisova petica je uravnoteženo kljubovala vsem poskusom pobega in kmalu sem videl ribo tik pod gladino, ponovno v mirnem delu reke. Tokrat sem jo prvič videl v vsej njeni veličini. Za lokalne razmere zelo lepa borbena šarenka se je s polno mero energije ves čas borila za svoje življenje. Boj je trajal še nekaj minut, a vsak naslednji pobeg je bil vse krajši in krajši. Končno se je predala, ulegla na bok in obmirovala. Razočaran sem ugotovil, da je vloženska. Zajel sem jo v pripravljeno podmetalko, nato pa sem ubil svojo prvo ribo v tisti sezoni. Nameril sem ji dobrih 64 cm. Njen želodec je bil poln ločnic, med njimi pa sem našel tudi ostanke majhnih ribic, morda mladice postrvi ali pisancev – ni jih bilo mogoče več prepoznati.

Žal mi je bilo šarenke. Bil je lepo marmoriran samec, vendar sem ga moral ubiti, ker je treba vložene šarenke odstraniti iz vodotoka. Kje sem to že pobral? Hmm, no, ja ... Vsaj en za lase privlečen razlog je bil tokrat na moji strani, v resnici pa so me še vedno razjedali notranji boj, neetičnost početja in končnost nečesa lepega, tako dovršenega. Žal mi je bilo, da ji nisem podaril življenja in njene svobode, saj tako lepih rib v naših vodah ni ravno na pretek. Žal je prvinski lovec, ki je ubil svoj prvi plen iz nuje za preživetje, pregloboko zakodiran v naše gene in tokrat je v tisti temi, v tistem spoznanju svojega temnejšega jaza zmagal ...

Vladimir Mikec

Foto: V. Mikec

šaša s trnice in poskusil z muho, ki ji ob večernem skoku skoraj nikoli ne spodleti, in sicer s Fratnikovo puhovko na trnku, # 18. Prijemov je bilo sicer več kot prej na srebrača, a žal to ni bilo to.

V kanjon Krke se je začel spuščati mrak. Vse temneje je postajalo in večerni hlad je osvežil ozračje. Pohitel sem proti koncu otoka, kjer sem prej opazil velikanko. Previdno sem bredel čisto ob robu reke, dokler nisem prišel na želeni položaj. Muho na trnici sem zamenjal z zadnjo iz serije črnih CDC-šašev in se je ves ta čas sušila na koščku pene. 'Kar bo pa bo; če te ne pobere, ne bo nobene,' sem si mislil. Še prej sem za vsak primer skrajšal trnico, tako da je imel zadnji del premer 0,14 mm. Malo sem počakal, da se je vse skupaj umirilo in da sem v mraku ugotovil, kje je riba, ki me je zanimala, nato pa sem predložil svojo preverjeno muho. Uporabil sem kačasti met, da je vrvica vijugavo padla na gladino in omogočila muhi, da je

opazil, da imajo večje ribe pred seboj manjše predstavnike iste vrste in čim se le-ti začnejo nenavadno obnašati, se večji in bolj izkušeni preprosto prenehajo prehranjevati ali celo odplavajo iz nevarnega območja.

Tokrat se je čakanje obrestovalo, velikanka je začela ponovno pobirati na površini. Ponoven predložek; muhe nisem več videl, mrak je naredil svoje, pa še muha je bila precej temna. Glede na hitrost toka sem ocenil, kdaj bo moja muha pri ribi. Riba je pobrala, hkrati sem previdno zategnil z mislijo, da je ne preplašim, če bi zategnil v prazno. Teža na drugi strani in divja eksplozija moči sta mi povedali, da je bil zateg pravočasen in v polno. Riba je zdvijala po toku navzdol. Vedel sem, da je izgubljena, če mi uide prek lehnjakovih pragov na izteku tolmana. Po vodi slediti ribi v mraku na Krki je nemogoče, zato sem povečal svoj pritisk na muharsko vrvico v upanju, da se trnica ne bo pretrgala.

Posloveli smo se od treh aktivnih dolgoletnih članov naše ribiške družine:

Jaroslava Zelinke
(1932–2014)

Ludvika Lejka
(1933–2014)

Nikole Matešića
(1951–2015)

Ohranili jih bomo v lepem spominu.

RD Voglajna

Fehim Pivač
(1947–2015)

Konec aprila nas je prizadela novica, da je naše vrste po kratki, a zahrbtni boleznici za vedno zapustil naš dolgoletni član Fehim Pivač. Čeprav smo se še ne dolgo tega srečali na zboru članov, kjer je bil nagrajen s priznanjem za uspeh na enem od internih tekmovanj, je bila novica, da ga ni več med nami, toliko bolj boleča.

Fehim se je vpisal v RD Bled leta 1995 in leto kasneje opravil ribiški izpit. Bil je marljiv član, vedno pripravljen pomagati družini na vseh delovnih akcijah. Kljub naporne- mu poklicnemu življenju je našel čas tudi za sprostitev. To je bil nedvomno ribolov, kjer je

pokazal ves svoj talent ter hkrati tudi skrb za naravo in ribji življenj.

Bil je pošten, marljiv, vedno nasmejan, predvsem pa pozitiven in je vedno stremel k rešitvam. V njegovi družbi je bilo vedno prijetno, saj smo vedeli, da bomo vselej našli skupni jezik. Mimo njega ni šla nobena pomembna dejavnost v družini, naj si bo delo, tekmovanja ali družabna srečanja ob zaključkih posameznih aktivnosti. Vedno in povsod je svoji družini izkazoval lojalnost, predvsem z marljivostjo.

Ker je imel izreden smisel za tekmovanja, je dostikrat požel nagrade, zadnjo na lanskem Pokalu Bleda, kjer je bil na jezerski tekmi drugi med sedemdesetimi tekmovalci.

Tako kot je prišel čas ponovnega življenja v začetku spomladi, tako je od nas odšel prijatelj – tiho, kot je bil tudi sicer tih po naravi in svojih težav ni razlagal nikomur.

Ne bomo ga več srečevali, si izmenjavali

vtisov z ribolova, nasvetov ... Ohranili ga bomo v lepem in spoštljivem spominu, njegovim najbližjim pa izrekamo iskreno sožalje.

RD Bled

Andrej Bavdaž
(1965–2015)

Mnogo prezgodaj smo se za vedno poslovili od našega ribiškega prijatelja in tovariša Andreja Bavdaža - Bacota.

Bavdaž je bil izreden človek in dober prijatelj. Vedno popolnoma predan tistemu, kar je počel, naj

si bo v službi ali v zasebnem življenju. Kljub številnim obveznostim in čeprav je proste trenutke najraje namenil svoji družini, je vedno našel tudi čas za ribolov. Od leta 2002 je bil član RD Tržič.

Bil je rojen ribič; lovil je s strastjo, velikim občutkom in spoštljivim odnosom do narave. Njegov nekdanji mentor Nenad se spominja, kako sta nekoč lovila v zelo slabem vremenu, tik pred hudim neurjem, ko so narasli hudourniki, voda pa je po Gorenjskem zalivala kleti. Če ne bi takrat uplenil ribe in je prinesel domov, mu celo žena ne bi verjela, da je bil v takem vremenu res na ribolovu.

Rad je delil svoje ribiško znanje, bil je dober mentor in je zaradi svojih zanimivih ribiških zgodb nekako tudi »kriv«, da sem se sama začela ukvarjati z muharjenjem.

»Živel 1. maj!« je pisalo ob fotografiji na praznični dan ujete postevi, ki jo je po telefonu poslal prijateljem. Naslednji dan ga ni bilo več. Mnogo prekmalu, komaj petdesetletnega, je izdalo srce.

Bavdaž je odšel na svojo zadnjo pot. Naj počiva v miru, mi pa bomo za vedno ohranili v spominu njegov prijazen pogled in nasmejane brke.

Moja Kalan Šabec, RD Tržič

IZBERITE SI NAJUSPEŠNEJŠI DAN ZA RIBOLOV

NA OSNOVI HERSCHLOVEGA VREMENSKEGA KLJUČA VAM SVETUJEMO NAJPRIMERNEJŠE DNI ZA USPEŠEN RIBOLOV:

2015	☉	☾	●	☽	☽																										
JULIJ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
SALMONIDI	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
CIPRINIDI	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
2015	☾	●	☽	☽	☽																										
AVGUST	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
SALMONIDI	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
CIPRINIDI	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
2015	☾	●	☽	☽	☽																										
SEPTEMBER	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
SALMONIDI	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
CIPRINIDI	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	

LEGENDA: SALMONIDI ● DOBER ULOV ○ SREDNI ULOV ○ SLAB ULOV CIPRINIDI ▲ DOBER ULOV ▲ SREDNI ULOV △ SLAB ULOV

IZ KUHARSKE BELEŽNICE GOJKA ŠKORIČA

Čista ribja juha z žličniki in v foliji pečena nadevana postrv

V prejšnjih številkah glasila Ribič je Gojko Škorič že predstavil več načinov priprave ribje juhe. Tokrat boste lahko spoznali, kako pripraviti čisto ribjo juho z žličniki iz ribjega mesa. Poleg tega bo predstavil še pripravo nadevane postrvi, pečene v foliji.

Čista ribja juha z žličniki

Za pripravo enega litra ribje juhe potrebujemo:

- 1 kg rib, lahko tudi ribjih ostankov, če so ribe večje (glave in kosti – lahko uporabimo tudi manjše ribe, paziti pa je treba, da odstranimo škrge, sicer bo juha grenka),
- 1 čebulo,
- 1 por,
- 2 stroka česna,
- 100 g stebelne zelene,
- 1 manjši gomolj sladkega janeža (komarčka),
- 2 korenčka,
- 3 vejice peteršilja,
- 2 manjša paradižnika,
- poper v zrnju,
- 2 žlici olivnega olja,
- sol.

Zelenjavo očistimo in narežemo na manjše koščke. V lonec damo olivno olje, dodamo zelenjavo in pražimo približno 10 minut. Dodamo ribe in ribje ostanke, začimbe in skupaj dušimo še 6 do 8 minut. Potem zalijemo z vodo in pustimo, da zavre. Dodamo sol in počasi kuhamo uro in pol do dve uri. Precedimo in začininimo po potrebi.

Za pripravo žličnikov za štiri osebe potrebujemo:

- 20 dag surovega ali kuhanega ribjega mesa,
- 5 dag masla,
- 5 dag čebule – po želji,
- 5 do 8 dag krušnih drobtin (po potrebi),
- 2 jajci,
- peteršilj,
- sol,
- poper.

Očiščeno ribje meso sesekljamo, dodamo čebulo, ki smo jo prej prepražili na maslu, peteršilj, jajca, drobtine in začimbe. Vse dobro premešamo in zgnetemo, damo v hladilnik ter pu-

stimo pol ure, da se masa spočije; lahko dodamo tudi kakšno kapljico smetane za kuhanje.

Žličnike skuhamo v juhi.

Nadevana postrv, pečena v foliji

Za pripravo nadeva za ribo za štiri osebe potrebujemo:

- 1 manjšo čebulo,
- 3 stroke česna,
- drobnjak,
- peteršilj,
- naribano skorjico polovice limone,
- ingver (po želji),
- 1 dl kisle smetane,
- krušne drobtine – po potrebi,
- 1 jajce,
- meso kuhane postrvi (brez kože in kosti),
- 1 do 2 dag sušenega paradižnika (po želji lahko tudi malo več).

Vse skupaj damo v sekljalnik in dobro sesekljamo, da nastane gladka masa. Če je preveč gosta, lahko dodamo malo ribje juhe ali smetane za kuhanje.

Postrvi očistimo. Po sredini jih prerežemo v dolžini 8 do 10 cm. Če smo večji, ji odstranimo kost v dolžini trebuha, lahko pa jo samo prerežemo in jo pustimo v ribi. Potem ribo solimo ter jo poškopimo z oljem in limoninim sokom. V odprtino damo predhodno pripravljen nadev. Ribo položimo na folijo, ki smo jo prej premazali z oljem. Pod ribo damo narezano zelenjavo, bučke, paradižnik in ingver. Po vrhu ribo premažemo še z maslom in folijo zapremo. Postrv lahko pečemo v pečici ali na žaru približno 25 minut, če riba tehta od 25 do 30 dag, sicer nekoliko dlje. Postrežemo jo s solato iz zelene in kuskusa, lahko pa tudi z zelenjavo, pečeno na žaru, pomešano s krompirjem, ki smo jo na koncu prelili z balzamičnim kisom.

Ob tej jedi priporočamo suho belo vino.

Borut Jerše

Čista ribja juha z žličniki (foto: J. Borišek)

V foliji pečena nadevana postrv

Ribiška družina: **Celje**
 Voda (revir): **Šmartinsko jezero**
 Vrsta ribe: **amur**
 Dolžina (cm); teža (kg): **106 cm; 11,5 kg**
 Način lova in vaba: **talni ribolov, kuruza**
 Datum ulova: **27. april 2015**
 Ujel: **Ferdinand Mestnik**
 Naslov: **Slovenske Konjice**

Ribiška družina: **Renče**
 Voda (revir): **Vipava**
 Vrsta ribe: **soška postrv**
 Dolžina (cm); teža (kg): **73 cm; 3,5 kg**
 Način lova in vaba: **muharjenje, ličinka**
 Datum ulova: **8. maj 2015**
 Ujel: **Valter Grilanc**
 Naslov: **Vogrsko**

Ribiška družina: **Ruše**
 Voda (revir): **Drava, revir III**
 Vrsta ribe: **ščuka**
 Dolžina (cm); teža (kg): **112 cm; 10 kg**
 Način lova in vaba: **vijačenje, silikonska ribica**
 Datum ulova: **maj 2015**
 Ujel: **Andrej Petek**
 Naslov: **Ruše**

Ribiška družina: **Kočevoje**
 Voda (revir): **Rudniško jezero**
 Vrsta ribe: **som**
 Dolžina (cm); teža (kg): **152 cm; ***
 Način lova in vaba: **vijačenje, silikonska ribica**
 Datum ulova: **10. maj 2015**
 Ujel: **Slobodan Trivunović**
 Naslov: **Kočevoje**

Ribiška družina: **Kočevoje**
 Voda (revir): **Rudniško jezero**
 Vrsta ribe: **krap**
 Dolžina (cm); teža (kg): ***; 21 kg**
 Način lova in vaba: **talni ribolov, kuruza**
 Datum ulova: **14. maj 2014**
 Ujel: **Slobodan Trivunović**
 Naslov: **Kočevoje**

Ribiška družina: **Slovenska Bistrica**
 Voda (revir): **ribnik Gaj pri Pragerskem**
 Vrsta ribe: **amur**
 Dolžina (cm); teža (kg): ***; 10 kg**
 Način ribolova in vaba: **talni ribolov, ***
 Datum ulova: **6. junij 2015**
 Ujel: **Nino Kores**
 Naslov: **Šikole**

Priporočilo, kolikšne naj bi bile minimalne mere trofejnih rib, je bilo objavljeno v **Ribiču, 4/2006**, najdete pa ga tudi na spletni strani Ribiške zveze Slovenije: <http://www.ribiska-zveza.si/ribolov/pogosta-vprasanja>.

● OBVESTILA

Vabilo RD Celje

RD Celje vabi na ribarjenje, popestreno s prijetnim druženjem ribičev iz skoraj vse Slovenije, in sicer:

na celodnevni lov plenilk na Šmartinskem jezeru za pokal trgovine NOLD, ki bo v soboto, 11. julija 2015,

in

na celodnevni lov plenilk na Šmartinskem jezeru za pokal Oto Soršak, ki bo v soboto, 22. 8. 2015.

Začetek bo ob 6. uri pri ribiškem domu na Brezovi, pridružite pa se nam lahko tudi kadar koli pozneje. Tekmovanje bo trajalo do 23. ure.

Štartnina, v katero sta vključeni dve malici, znaša 18,00 evrov. Lovili boste lahko z obale ali s čolna po vsem jezeru, razen na označenih drstiščih. Dovoljeni so vsi načini športnega ribolova in vse vabe, razen živih živali.

Vsak tekmovalec sme upleniti največ:

- enega merskega smuča (50 cm) ali
- eno mersko ščuko (50 cm) ali
- enega merskega soma (60 cm).

Prvi trije ribiči (glede na težo uplena) bodo prejeli primerne nagrade, zmagovalec pa še pokal trgovine NOLD oz. pokal Oto Soršak v trajno last.

Prijave bomo sprejemali pred začetkom tekmovanja pri ribiškem domu Brezova.

UO RD Celje

Ob Soči (foto anja)